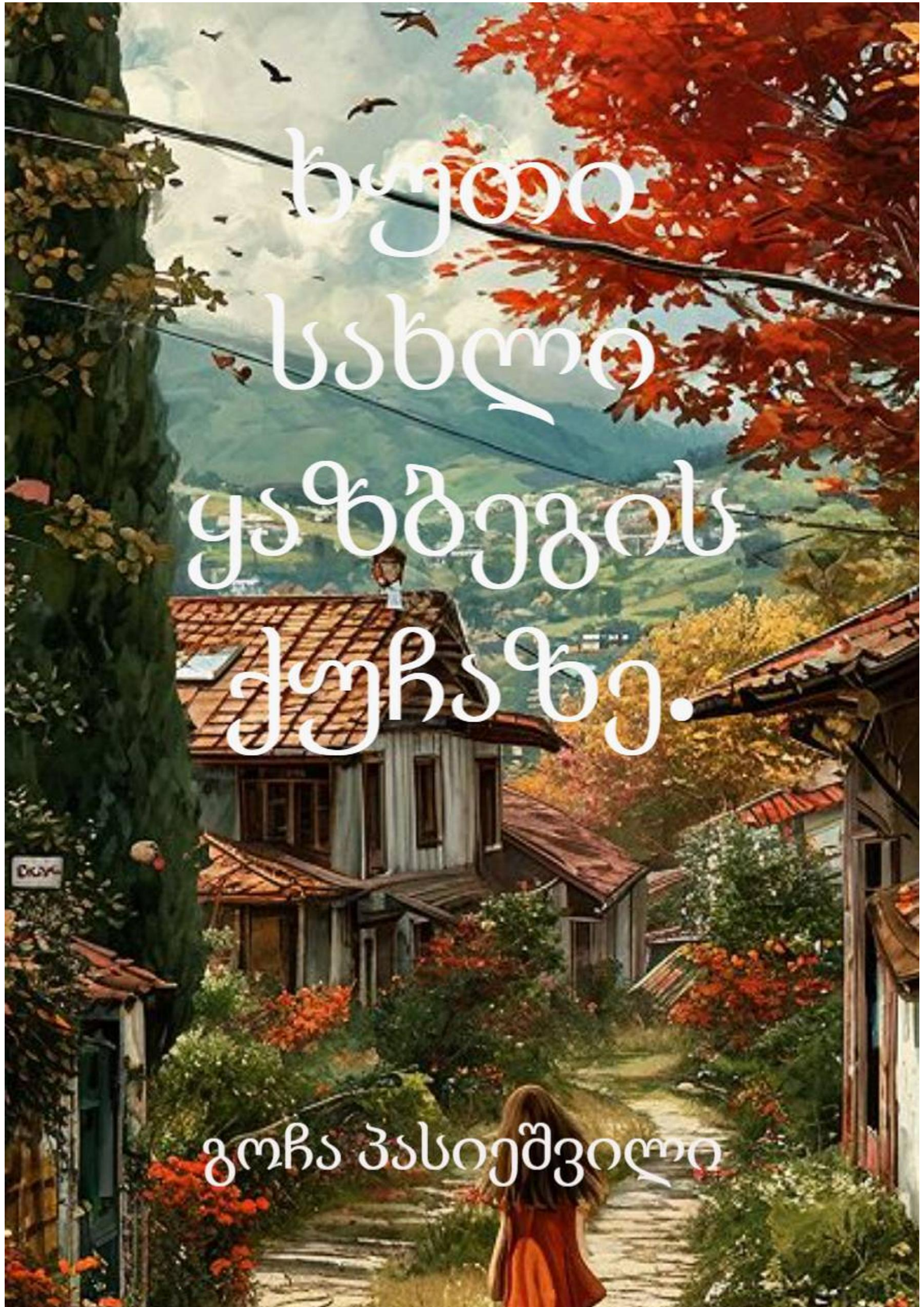

A painting of a village street in autumn. A woman with long brown hair, wearing a red dress, is walking away from the viewer down a dirt path. The path is lined with trees and bushes with vibrant autumn foliage in shades of red, orange, and yellow. On the left, there is a large, leafy tree. In the background, there are several houses with red-tiled roofs and a small church spire. The sky is blue with white clouds and several birds are flying. The overall atmosphere is peaceful and nostalgic.

ხეივანი სახლი ვაზბეგის ქუჩაზე.

გოჩა პასიეშვილი

გოჩა პასიეშვილი
ხუთი სახლი ყაზბეგის ქუჩაზე.

«Автор»

2026

პასიეშვილი გ.

ხუთი სახლი ყაზბეგის ქუჩაზე. / გ. პასიეშვილი — «Автор», 2026

საქართველო, 1980. დაბა მახარაძე, ყაზბეგის ქუჩა, ხუთ სახლს შორის გაკრული პატარა სამყაროა. აქ ხუთი ოჯახი ცხოვრობს, ასე განსხვავებული, მაგრამ სამუდამოდ დაკავშირებული შვილების ბედით. ნაადრევი გენიოსი ლუკა, მშვიდი და ჭკვიანი ლევანი, ცხელი და იმპულსური გიორგი, მოუსვენარი გამომგონებელი მამუკა და გულწრფელი, ოდნავ ჯიუტი ნინო ამ სამყაროს ცენტრია. მათი ბავშვობა შედგებოდა ველოსიპედებისგან, მდინარე ბრზუყასგან, მუსიკალური კასეტებისა და ზაფხულის უსასრულო დღეებისგან. მათი სამყარო ემყარება მარტივ და მყარ ნივთებს: მეგობრობა, პირველი სიყვარული, დედის ხაჭაპურის სუნი და საერთო საიდუმლოებები. დროა პირველი ზრდასრული გადაწყვეტილებები, უსიგყვო გრძნობები და ფარული წყენა მშობლები. ხუთი სახლის მყიფე სამოთხე იწყებს ბზარს ნაკერებზე. შეძლებს თუ არა ბავშვობის მეგობრობის ძაფები გაუძლოს ზრდასრულობის შემოგვას? თბილი, ნოსტალგიური და გულახდილი ისტორია იმის შესახებ, თუ როგორ ვიზრდებით, როგორ ვემშვიდობებით ბავშვობას და როგორ ვრჩებით სამუდამოდ იმ ადგილთან და იმ ხალხთან, სადაც გავიზარდეთ.

Содержание

Глава 1.	5
Глава 2	9
Глава 3	13
Глава 4	16
Глава 5	20
Глава 6	23
Конец ознакомительного фрагмента.	26

ხუთი სახლი ყაზბეგის ქუჩაზე.

Глава 1.

ოლიმპიადა ყაზბეგის ქუჩაზე

(თხრობა ნინოს პირიდან)

ქუჩიდან, ბიბლიოთეკის ფანჯრიდან გაჩნდა ნაცნობი, სისხლის გამყინავი გუნდი.

– ნი-ნო! ღა-გო-ო! – მღეროდა, ბულბულივით, ჩვენი ღელა ნანული. – თუ ერთ წუთში ცოცხლებს და მშვიდებს არ გნახავთ, ხვალ კინოში ფეხით წახვალთ, ავგობუსისთვის ათი კაპიკის გარეშე!

– გიორგი, სანდრო! – მაშინვე შემოუერთდა მას მარიანა კასიაშვილი. – მე მთელი ქუჩის ყურება არ ვაპირებ! გესმით?

– ლევან! – ჩამორჩენილად შეუდგა ნათელა სანიშვილი. – მოდი სახლში და ლიაც ქუჩიდან წამოიყვანე.

მისაღებში კარის მიღმა წამით სიჩუმე ჩამოვარდა. მამაკაცების კამათიც კი შეწყდა ამ ულგიმაგუმის წინაშე. მერე ბიძინას ხმა გაისმა: – აბა, მამაკაცებო, როგორც ჩანს, ჩვენი ჩემპიონატი ღროვით შეწყვეტილად გამოცხადდება. ღელა-ბუნების ძალები ჩვენს წინააღმდეგ არიან.

ჩვენ, თითქოს გვეწვეს, გავვარდით გასასვლელისკენ. ჩვენი ეზოს ოლიმპიადა ყოველთვის ასე მთავრდებოდა – არა მსაჯის სასტვენით, არამედ ღელების მოწოდებით.

მაგრამ ეს, როგორც მერე მივხვდი, მხოლოდ ანგრაჟი იყო.

ნამდვილი მოქმედება, ჩვენი ეზოს დრამატურგია, დაახლოებით ოცდაათ წუთში დაიწყო. მას ერქვა ესტაფეტის ჯოხის დიდი გადაცემა, იგივე აჭამე მეზობელი.

ღელა, ღუმელთან მდგარმა და ქვაბში ლობიო რომ ურია, შემობრუნების გარეშე მითხრა: – ნინო, მიაკითხე ჭანიშვილებს. უთხარი, გვინის აქტივობისთვის. და შენიშვნა, მალულად – ის მათი ბილიარდის მაგიდა, მგვერი ხომ არ დაფარულა, სანამ ისინი ბურთებს ურგყამენ?

წავედი. ბიძია ბიძინა ქვრივი იყო. ყველა მეზობელი აჭმევდა მას. თავისი თანამდებობით ის დიდი ხნის წინ შეეძლო დაქორწინებულიყო, მაგრამ მას აჩერებდა ის, რომ ამან შეიძლება ლუკაზე იმოქმედოს.

ჭანიშვილების მისაღებში ისევ ბურთების ქნევა და ხმები ისმოდა. ბიძინამ კარი გააღო, ბილიარდის ჯოხი ხელში ეჭირა. – ღელისგან. ლობიო. ფიქრის... ფიქრის პროცესებისთვის, – გამოვწერე მე. მან გაიღიმა, თიხის ქოთანზე რომ მიიღო. – ოჰ, გადაეცი ნანულის დიდი მაღლობა. მოდესმე შემოვიდეს ყავაზე მეზობლებთან ერთად. ამ ხმაურიანი შეკრების გარეშე, – თავი ქნა მისაღებისკენ, საიდანაც სანდროს წამოძახილი მოდიოდა: ღიახ, შენთვის დახუჭული თვალებით მოვიგებ!.. გასაგები იყო, რომ მამაკაცები არსად წასულიყვნენ.

მერე ღათო წავიდა, რომელმაც სანიშვილების ოჯახს მიათრია აჯაფსანდალი, თეფში გუშინდელი გაბეთ პრავდათ რომ ჰქონდა დახურული. – ღეიდა ნათელა! თქვენთვის... ბოსტნეული ნიგეზის სოუსით! ჩვენგან! – გამოიგანა მან, გაახსენდა, როგორ უწოდებდა ღელა ამ კერძს სტუმრების დროს, და მაშინვე მიიღო ყველის წრე პასუხად.

მერე კი ჩვენი სამზარეულოს მღურბლზე გამოჩნდა გიორგი. ის იდგა, ფეხიდან ფეხზე გადადიოდა, ფოლგაში გახვეული მუჭით, საიდანაც კვამლისა და მამაკაცური შეთანხმების სუნი მოდიოდა. – ღელისგან... მწვადი. მამამ ღელს კარგად ნადირობდა, – ჩაიბურტყუნა გიორგიმ, ისე იქცეოდა, თითქოს ჩემს მზერას ვერ ამჩნევდა. ნადირობდა ჩვენს ეზოს სლენგზე მუსტად იმას ნიშნავდა, რაც მოკლა (თამაშში).

– უთხარი სანდროს მაღლობა, – თქვა ღელამ, შეკვრა რომ მიიღო. – და რომ დროა არა მარტო მწვადის ნადირობა, არამედ გივის ინსტიტუტში მოწყობაც. თორემ უკვე ორი წელია ღივანს გვერდით უსვამს... – და გადასცა გიორგის ღელას ჩვენი გომის თეფში სანიშვილების ყველით.

გიორგი გაწითლდა. კარამდე გაგაცილე, დედის შემდგომი წინასწარმეტყველებებისგან რომ მეხსნა. კიბის უჯრედზე ის უცებ გაჩერდა და სწრაფად თქვა, ისე, თითქოს რაღაც სამარცხვინოში ეღიარებინა:

– იცი, ნინო... მე ხანდახან მეგონება, რომ ჯობდა, ყველა ერთად ვჭამოთ. აი ეს ყველაფერი. და ლობიო, და მწვადი, და აჯაფსანდალი... ერთ მაგიდასთან. მოხებრდა ყოველ ჯერზე კურიერივით სირბილი სახლიდან სახლში.

მე გავიცინე. წარმოდგენა ძალიან აბსურდული იყო. – წარმოგიდგენია ეს? – ვთქვე მე. – ყველა მემობელი ერთ მაგიდასთან? ისინი ერთ საღამოში მთელ მემობლობის ისტორიას განიხილავენ, სამ პოლიტიკურ სისტემას ააშენებენ და გადაწყვეტენ, როგორ უნდა ეთამაშა ის გაცდენილი ბურთი კუთხეში!

– მაგრამ... – ჯიუტად გაიმეორა მან. – ამ გადაცემების გარეშე... და სულელური მინიშვნების გარეშე. – ის გულისხმობდა დედას მინიშნებას გივიზე. და, დამშვიდობების გარეშე, წავიდა სახლში.

ქალაქი მახარაძე, მაყვანეთის რაიონი, ყაზბეგის ქუჩა. ამ ქუჩაზე დავიბადე და გავიზარდე. და მთელი ჩემი ბავშვობა, მას შემდეგ რაც ხუთი წლის გავხდი და დედამ პირველად გამიშვა ქუჩაში, იზომებოდა არა წლებით, არამედ სიყვარულით – ამ ქუჩის და მისი მოსახლეების მიმართ.

ჩვენი მშობლები. რა ახლოს იყო ეს. ისინი ჩხუბობდნენ საზღვრის გამო, კამათობდნენ პოლიტიკაზე, ამაყობდნენ შვილებით, მაგრამ ძნელ წუთში პირველები მიჰქონდათ მემობლებს თეფში ხაჭაპურით ან ქოთან ლობიოთ. ჩვენ, ბავშვები, უბრალოდ ვცხოვრობდით ამ ღროში, არ გვიფიქრია, რა ძნელად ხვდებოდათ ისინი ეს ყველაფერი, და რომ ოდესმე ღრო შეიცვლიდა კალაპოტს.

ჩვენ, ამ ხუთი სახლის შვილები, ბედმა ერთ განუყრელ კომპანიადა აგვრია. ჩვენ უბრალოდ არ გავიზარდეთ ერთ ქუჩაზე – ჩვენ ვიზრდებოდით ხუთივე სახლში. შევდიოდით უკაკულ, ვჭამდით ერთი სუფრიდან, გვეძინა იქ, სადაც ღამე დაგვხვდა. ჩვენი ყველა მშობელი იცნობდა ჩვენს ჩვევებს, რომელი იყო გარმაცი, რომელი მშვიდი ბავშვი. სათამაშოები საერთო გვექონდა, ყველა წიგნს კი ერთად ვკითხულობდით. და 1980 წლის გაფხულისთვის, როცა ყველა ფანჯარიდან მოსკოვის ოლიმპიადისას ნიკოლოზ ოზეროვის ხმა ისმოდა, ჩვენ უკვე ერთ მთლიანობას ვქმნიდით.

ლუკა. ყველაზე ჭკვიანი ადამიანი მსოფლიოში, ჩვენი ადგილობრივი გენიოსი. ყველაზე უბრუნველყოფილი ჩვენს ქუჩაზე. მის სახლში იყო ცალკე ბილიარდის მაგიდა და იაპონური ტელევიზორი ვიდეომაგნიტოფონით – ტექნოლოგიის მწვერვალი მთელი ქუჩისთვის, იქნებ ქალაქისთვისაც კი. ლუკა ცოგას ლაპარაკობდა, ყველას ოდნავ ზემოდან უყურებდა, მაგრამ მისი მღუმარე, ყველაფრის გამგები ყოფნის გარეშე ჩვენი სამყარო არასრულფასოვანი იქნებოდა.

ლევან. ჩვენი მშვიდი იდეების გენერატორი, მოსიარულე ენციკლოპედია სათვალეებით. მამის გარდაცვალების შემდეგ ის დედამისის, ნათელას, და პაგარა დის საყრდენი გახდა, მაგრამ ჩვენთვის ის უბრალოდ ლევანი ღარჩა – ის, ვინც ყოველთვის დაგვეხმარებოდა ამოცანის ამოხსნაში, ველოსიპედის ჯაჭვის შეკეთებაში და ამის შესახებ არავის მოუთხრობდა.

გიორგი. რაინდი შიშისა და საყვედურის გარეშე. თუ ლევანი ფიქრობდა, გიორგი მოქმედებდა – მყისიერად, ცხარედ, უკანმოუხედავად. ის სამართლიანობისთვის ნებისმიერ ჩხუბში ერეოდა და მე ისე მიყურებდა, თითქოს ვიყავი ბროლის ვაზა, რომლის დაცვაც მთელი ქვეყნის წინაშე შეჰფიცა, მაგრამ მამაჩემივით მასწავლიდა.

მამუკა. ჩვენი მარადიული ენერგია, ხმამაღალი სიცილი და ყველაზე წარმოუდგენელი ისტორიების წყარო. ის პირველი მოიგანდა ებოში ახალ კასეტებს ფილმებითა და მუსიკით, შესანიშნავად ცეკვავდა და ნებისმიერის გამხიარულება შეეძლო. მის გარეშე ძალიან წყნარი იქნებოდა.

და მე, ნინო. მარადიული პრობლემა სახლში. ეშმაკი ქვედაკაბაში. არა წარჩინებული, როგორც ჩემი უფროსი და ნონა, არა მზეთუნახავი, მაგრამ, როგორც ღელა ამბობდა, ირონიით. ჩემი მთავარი სკოლა იყო არა სახელმძღვანელოები, არამედ ნათესავები და მეგობრები, ოთხი მეგობარი და ჩვენი ქუჩა, რომელმაც ჩვენი ხუთი სახლი იღგა.

ახლა, ალბათ, ძნელი წარმოსადგენია, მაგრამ მაშინ არც ინტერნეტი გვქონდა, არც მობილური ტელეფონები, არც ეს თქვენი გაჯეტები. მაგრამ ყველაფერი დანარჩენი გვქონდა.

გვქონდა მდინარე ბჟუჟა, სადაც მთელ ზაფხულს ვაგარებდით, ვბანაობდით მდინარეში და ვიწვებოდით ბრწყელ ქვებზე. გვქონდა ველოსიპედები, რომლებმაც მიმოაკლებდით მიდამოებს, ვიპყრობდით უცნობ მიწებს მეზობელ მაყვანეთამდე. გვქონდა ფეხბურთი მეზობელი ქუჩების ბიჭებთან, საილუმლო თათბირები ლუკას ბიბლიოთეკაში, სადაც მთელ მსოფლიოს ვიპყრობდით და მთელ თავისუფალ დროს ვაგარებდით – ჯერ თამაშებითა და წიგნებით, მერე მუსიკის მოსმენითა და ფილმების ყურებით. ჩვენ ერთად გავიმარდეთ. კავშირის ძაფები ჩვენს ვერანდებს შორის წლიდან წლამდე ძლიერდებოდა, ერთმანეთში იხლართებოდა, ქმნიდა ძლიერ, უხილავ ქსოვილს. მე მიყვარდა ეს დრო. დრო, როცა ხეები მაღლები მეჩვენებოდნენ, ცა – უფრო ახლოს, მომავალი – ისეთი ნათელი, რომ მისი დანახვა შეუძლებოდა ჩვენს ხუთ სახლს შორის ბალახზე წოლისას.

ჩვენ მაშინ არ ვიცოდით, რომ ძალიან მალე ცხოვრება შეამოწმებდა ამ ძაფების სიმტკიცეს. რომ გაზრდა არ არის მხოლოდ ახალი გრძნობები, არამედ პირველი დანაკარგებიც. რომ ჩვენი იდეალური წონასწორობა მალე დაარღვევდა ჩვენზე დიდ რაღაცას.

მაგრამ ეს მერე მოხდება. ახლა კი 1980 წლის ზაფხული იღგა, მოსკოვის ოლიმპიადა ქუხდა, და მთავარი მოვლენები სწორედ აქ ხდებოდა – ყაზბეგის ქუჩის ხუთ სახლში, სადაც ყოველი ღლე პაგარა ცხოვრება იყო, ჩვენ კი მისი მუღმივი, ბედნიერი გმირები ვიყავით.

და მთავარი სასწაული ჩვენს ქუჩაზე იყო ტელევიზორი ჭანიშვილების სახლში. არა მათ მისაღებაში, სადაც ჩვენ, ბავშვებს, შესვლა განსაკუთრებული მოწვევის გარეშე აკრძალული გვქონდა, არამედ პაგარა ოთახში, რომელსაც ლუკა სიამაყით ბიბლიოთეკას უწოდებდა. იქ, სამაჯურაზე, იღგა ტელევიზორი JVC და ვიდეომაგნიტოფონი, კოსმოსური აპარატივით! და იმ დღეს ეს სასწაული მოსკოვს აჩვენებდა. ნამდვილს. ფერთას.

ჩვენ, თავგებივით, ჩავგვიტეთ ოთახში: მე, ლევანი, მამუკა და გიორგი. ლუკა არ იყო, ის ჩვეულებისამებრ ჭადრაკის კლუბში იყო. გიორგი ისე დაჯდა, რომ ჩვენი სკამები ჩაჯდომილიყო. ჩვენს შორის სულ ერთი სანტიმეტრი ჰაერი იყო, რომელიც იმ დღეს ძალიან მოუხერხებელი მეჩვენა. გიორგიმ ილაყვი მიყო და განზე გაწეულა.

გო-ო-ოლი! საბჭოთა კავშირის ნაკრების წარმოდგენელი თამაში! – მოდიოდა ტელევიზორიდან ნიკოლოზ ოზეროვის ხმა. მაგრამ მას ახშობდა ხმის ფონი, რომელიც ოდნავ ღია კარის თხელ ნაპრალებში აღწევდა.

მისაღებიდან, სადაც მწვანე სუკნოზე ბილიარდის მაგიდასთან მამაკაცებმა თავიანთი, ემოს ოლიმპიადა მოაწყვეს, ისმოდა ფრაზების ნაფლეთები, ბურთების ქნევა, მძიმე ამოსუნთქვები და სიცილის აფეთქებები.

– ალიოშა, მეგობარო! – ეს იყო გიორგის მამის, სანდრო კასიაშვილის, კარგი ღვინავით სქელი ხმა. – შენ ხომ შეშას არ ჩეხავ! ლამაზმანს ნახვრეგში აცილებ! ჯოხით, ნაჯახით კი არა!

მას მოჰყვა ჩემი მამის, ალიოშა ფასიეშვილის, მშვიდი, შერცხვენილი სიცილი და სახლის პაგრონის, ბიძინა ჭანიშვილის, ეშმაკური ხითხითი. თამაში გრძელდებოდა. ჩანდა, რომ ამ ოთახში მსოფლიოს, ან, სულ მცირე, ჩვენი ქუჩის ბედი წყდებოდა.

ღათო, რომელიც მაგჩის ანგარიშის სანახავად შემოვიდა, გიორგის მამა გააბაზანა: – შენ ლამაზმანს ნახვრეგში აცილებ... – მერე კი, ჩემსკენ მიბრუნებულმა, ჩასჩურჩულა: – გაიგე? ბიძია სანდროს ლამაზმანი უკვე რამდენიმე წელია ხვრელში ვერ ხვდება. ღელა ამბობს, თანამდებობის გამო თვალისწვდომა გაუფუჭდა. გელმეგად მაღლა მის.

ლევანმა ამოისუნთქა და სათვალეები გაისწორა: – ბილიარდი – სუფთა გეომეტრია. ღაცემის კუთხე არეკვლის კუთხის ტოლია.

– ბიძია სანდროს კი, – არ ცხრებოდა დათო, – დაცემის კუთხე ყოველთვის მეზობელ ოთახში მიდის. ბოლოს ბურთი შენს ლიას კინაღამ დაარტყა.

ჩვენ გავიცინეთ, მივხვდით, რომ დათომ მცირეწლოვნობის გამო ვერ გაიგო დედას მინიშნება. მაშინ გიორგიმ გაჰკივლა, და ის აორთქლდა.

და ვიფიქრე, რომ ნიკოლოზ ობეროვი, რა თქმა უნდა, დიდი კომენტატორია. მაგრამ ის ნამდვილად გაოცდებოდა, თუკი ჩვენი, ეზოს ოლიმპიადის გახმოვანება მოუწევდა. სადაც მთავარი შეჯიბრი არა ცურვაში ან სირბილშია, არამედ გვერდიგვერდ ცხოვრების უნარში, სადაც გამარჯვებული ის კი არ არის, ვინც ბურთს ჩააგდებს, არამედ ის, ვისი ლობიოც დღეს დანამატზე მოსთხოვეს. და სადაც ყველაზე რთული დისციპლინაა – მეზობლებისთვის დროულად მიიტანო საჭმელი, გზაში არ დაღვარო წვეთი ამ საერთო, ასეთი მყიფე სიტბოსი!

Глава 2

ბებია მერიიდან

ჩვენ ვცხოვრობდით პაგარა, მიწაში ჩამრდილ სახლში ყაზბეგის ქუჩაზე. მამა ამბობდა: სამი ოთახი მაქვს და ყველა – გასასვლელია: სამხარეულოდან დარბაზში, დარბაზიდან თავის ტკივილში, თავის ტკივილიდან კი – ისევ სამსახურში. დედა დასძენდა: მაგრამ ჭერი მაღალი გვაქვს. როცა ალიოშას ვყვირი, ექო ხუთ წუთში ბრუნდება და მე ვასწრებ გაციებას. ბაფხულში ჩვენს სახლში თბილი კრამიგისა და ხარჩოს სუნი იდგა, ზამთარში – ნიგვზის შეშის კვამლისა და ღარიჩინის. ხოლო იმ საღამოს მასში, სრულწონიანი სადღეგრძელოსავით, შემოიჭრა მერიის დაბის სუნი.

ბებია ისევე მოულოდნელად ჩამოვიდა, როგორც ყოველთვის – თითქოს მთისწინეთიდან ქარმა მოჰგვარა. მან თან ჩამოიგანა ჩანთა, საესე სოფლის სასწაულებით: შეკვრა შებოლილი ყველი, ვაზის ფოთლებში გახვეული, ჩურჩხელა, ქვასავით მყარი, და წყვილი ნაქსოვი წინდები ილუმალი ორნამენტით, რომელშიც, თუ კარგად ჩახალხილდებოდი, ან ირემი გამოიკვეთებოდა, ანდა გეომეტრიული ყვავილი. მე და ნონას გაწვდო წყვილი საყურე – ხელნაკეთი, მძივებისა და მავთულისაგან.

– აგარეთ ჯანმრთელობაზე, შვილიშვილებო. ქალაქში, ხომ ასეთს არ აგარებთ, – თქვა მან, და თვალებში ეშმაკის ნაპერწკალი ჩაუბრწყინდა. – მე კი თქვენი ძმა მინდა ვნახო, როგორ გაიზარდა! დათომ სახე კრაჭუნა: მე რა? – შენ, მხედარო, – ბებია მხარზე ხელი დაარგა, – მოთმინება. ბებიასთან ერთ-ერთ ოთახში იცხოვრებ. გამოცდი, ხომ არ ხვრინავ ისე ხმამაღლა, როგორც შენი ბაბუა, მას ცათა სასუფეველი. ის, ისე იყო, დათვს ბერგაში აღვიძებდა.

დამით ჩვენი ოთახი ამიერკავკასიის რკინიგზის ფილიალად გადაიქცა. დათოს (ახლა უკვე ბებიას) საწოლიდან მოდიოდა მოზომილი, გაღლებით, ცხვირით ხმა. დათოს საწოლიდან – ჯაჭვის ხერხის ხმის ამოცდის მცდელობები. მე კი ვწევი და ვისუნთქავდი ამ სქელ, კარგ ღვინოსავით, ჰაერს – აბზინდა, ხმელი თარხუნა, საღაშქრო მორაგადის ჭვარტლი და რაღაც მიუწვდომელი ძველმანი, თითქოს ისგორიის სუნი.

– ბებო, – ჩავჩურჩულე მე, – შენგან... მთელი ცხოვრებით სუნი ასდის.

სიბნელიდან გაისმა მისი სიცილი, კენჭების გადაგორებას რომ ჰგავდა.

– ჩემო გოგონავ, ეს ცხოვრება კი არ ასდის. ეს ნავთალისი იმედებისაგან, საკმეველი აუხდენელი ოცნებებისაგან და სამრეცხაო საპონი რეალობისაგან. სიბერე, ერთი სიგყვით.

ნონა, რომელიც მხოლოდ ისე იქცეოდა, თითქოს ეძინა (რომ უფრო ბრძენი ჩანდეს), ვერ მოითმინა:

– ნინო, მორჩი სუნთქვას, ლეკვით. იკითხე რამე ჭკვიანი.

მე გავბუტდი.

– მე მნიშვნელოვანი კითხვა მაქვს! ბებო, როგორ მოთავსდნენ შენს... ასეთ ბრგყელ მუცელში მამა, ბიძა და ორი მამიდა? ისინი იქ, ალბათ, ქაშაყით იყვნენ ქილაში!

დათამ ბალიშში ჩაკრული პირით აღმოხაჩინა. ბებია ჩუმად, კმაყოფილად გაიცინა.

– ოჰ, შვილიშვილო! მაშინ ჩემი მუცელი ბრგყელი კი არა, მწიფე გოგორასავით იყო – მრგვალი, მჭიდრო და მზეზე ბზინავდა. ბავშვები კი შიგ – თესლივით. იყოჩაღებოდნენ, კამათობდნენ, ვინ გამოვიდოდა პირველი. მამაშენი, ალიოშა, სულ ღვიძლში მხარს იშველიებოდა – მას მერე იქიდან ღვიძლი მტკივა. ვმუშაობდი, ჩემო ოქროვ. არა კონცორაში, საღაც გვინი მჟავდება, არამედ მიწაზე, საღაც გვინიც, ხელებიც და მუცელიც – ყველაფერი ერთ წვენშია.

– ხედავ? – ისევ შემოხშიანდა ნონა თავისი ნაბეპირი, დამრიგებლური ტონით, – შენი ბიოლოგია რომ კარგად გეცლო, იცოდი, საიდან იბადებიან ბავშვები. არაფერი ფანტასტიკური. ამ გონმა, ამ მარადიულმა საყვედურმა მომავალი აკადემიკოსისა მე გამომიყვანა ჩემი თავიდან. გადავწყვიტე, მძიმე არგილერია ჩამეშვა.

– მაგრამ მე ვიცი, რომ შენთან საერთო საცხოვრებელში ამირანი ჟიგულით ჩადის! დედა დედა სოფიკოს ეუბნებოდა, რომ ის შენი პოტენციური საქმროა, შენ კი მასთან, მელასავით ვენახის წინ, კულს აქნევ!

ოთახში სიჩუმე ისეთი სქელი გახდა, რომ მასში, ჩანდა, ყველის დაჭრა შეიძლებოდა ღანით. მერე ნონამ ჩაიჩურჩულა, და მე გონებრივად მოვემზადე თავდასხმისთვის:

– ნინო, შენ პაგარა მომწამვლელი ჭორიკანა ხარ! შენ მე...

მაგრამ მან ვერ დაასრულა. თხელი კედლის მიღმა, სადაც მშობლების ოთახი იყო, გაისმა ღრიალი, რომლისგანაც, მეჩვენა, ღამის მაგიდაზე ჭიქები აკანკალდა.

– გეფიცებით თქვენს მომავალ შვილებს! თუ ახლა მაშინვე სიჩუმეს არ მოვისმენ – გადაგადებთ ქუჩაში! – და, რისხვა წყალობად რომ შეეცვალა, მაშინვე დაამაგა ღამნაშავე ჩურჩულით: – დედა, მაპატიეთ, დედა. ღამე მშვიდობისა.

გავყინეთ. დათოც კი მოკვდა, მკვდარი რომ მიეჩვენებინა. მერე ნონამ, კბილებში: – ნინო, ისე გაგიშვილებ, რომ შენი შვილიშვილები მეკიკუნებენ. ბებია რომ არა...

– ჩემად, ღომები, – გაისმა მშვიდი, მთის მდინარესავით, ბებიის ხმა. – ვეფხვს უღვაშები ნუ აუჩაჩუნებთ. თქვენი მამა მთელი დღეა ციფრებს, ცხვრებივით, უჯრებში აძოვრებს. ცხვრები კი, ისინი სულელები არიან, მიმოიფანტებიან. ის იჭერს მათ, აშენებს, ისინი – ფშვი-ი-ი და სხვა გრაფაში. მან ნერვები უნდა დაიზოგოს. და არა იმის მოსმენა, როგორ ჩაჩოქებენ ქათმები ბუდეზე.

მაგრამ მე უკვე მიფორინავდი, როგორც მაგარებული მოწყვეტილი მუხრუჭით.

– მან პირველმა დაიწყო! ის თავისი მარადიული ბიოლოგიით, ბიოლოგიით! თვითონ კი ამ ამირანთან...

კარი ისეთი ქონკანით გაიღო, რომ, მეჩვენა, მთელი რაიონი გაიღვიძა. მღურბლზე იდგა მამა. ერთ ხელში – ჩვენი საბანი, მეორეში – ურყევი ნება.

– საკმარისია, – თქვა მან ყინულოვანი გონით. – აივანზე. ორივე. სანამ არ დაჭკნებით. ბებიას ძილი წაგართვით.

ჩვენ, ცხვარივით (ისეთებივით, მამის ანგარიშიდან), მივბინდით ვერანდისკენ. მამამ საბნები გვაყარა და კარი ისე ჩააკეცა, თითქოს ფარაონის აკლამას ალუქავდა. მივეყრდნოთ აჯიკის ქილებს. სახლიდან ისმოდა ბებიის ბუგბუგის მონოლოგი: უმცროსი – ცეცხლია, გოგო არა. ასეთებს ძველად სათხოვრად აძლევდნენ – რომ ქმარს მისი ხასიათი გაეღესა, როგორც სათლის ქვა... და მამის დაღლილი ხმა პასუხად: დედა. ახლა ამას ინდივიდუალობას უწოდებენ. ეს მხოლოდ ინსტიგუტი კურნავს. ან ქორწინება.

ასფალტი, დიდიდან სადამომდე მზით დალულაქებული, ღნებოდა, და თვით მდინარე ბჟუჟაც კი, ჩანდა, ჩვეულებრივზე ბარმაცად მოედინებოდა. თავშესაფრის ღრო იყო – სახლის სიგრილეში დამალულიყავი, ცივი ხელნაკეთი წვენი დაგელევნა და ძველი ამბები მოესმინა.

ღანჩისთანავე მოვრბივარ ქუჩიდან, როცა მზე ბენიგში იდგა და ციკადებიც კი ჩუმდებოდნენ. ნონა უკვე იქ იყო – იჯდა დაბალ გახგმე, გარშემო ბალიშებმოწყობილი, და რაღაც სქელ ჟურნალს კითხულობდა. ოთახში მშრალი პიგნის, ძველი ავეჯის და კიდეც რაღაც მიუწვდომელი სუნი იდგა, რასაც მე ჩემთვის ბებიის სულს ვეძახდი – ყავის, საკმევლისა და ვაშლის ჩირის ნარევს.

– მოხვედი, მოძრაობავ, – ბებია თვალი ასწია ქსოვისაგან. პაგარა, მშრალი, გასაოცრად ცოცხალი თვალებით, ის, ჩანდა, ყველაფერს ხედავდა – ფიქრებსაც, საიდუმლოებებსაც, და იმასაც კი, რაც ხვალ მოხდებოდა. – დაჯექი, ჭამას ხომ არ ისადილებ?

– ვჭამე, ბებო, – ჩავკოცნე ნაოჭიან ღოყაში და მის გვერდით მივჯექი. – მოსაწყენია. ცხელა. არაფერი მინდა.

– ოჰ, მოსაწყენია? – ბებია დააგო ქსოვა და ეშმაკურად მომამტერდა. – მაშინ მოდი, გართობა გაგართოთ. ყავის ნალექზე. დიდი ხანია არ მიკითხავს, ხელები მქავს.

ნონამ ჟურნალი გადადო, მე გავიხარე. ბებია ბედისწერის ოსტატი იყო – მთელი ქუჩა მოდიოდა მასთან რჩევისთვის, როცა ის ჩამოდიოდა, თუმცა თვითონ უარს ამბობდა: ბედისმთქმელი კი არა ვარ, უბრალოდ ცოგას ვხედავ.

– თურქა მოიგანე, – ბრძანა ბებიამ, და მე სამზარეულოსკენ გავფრინდი.

ნახევარ საათში, როცა ყავა დალიეს და ფინჯნები ამოაბრუნეს სათეჭეროზე, რომ ნალექი კედლებზე ჩამოსდგომოდა, ბებიამ ჯერ ნონას ფინჯანი აიღო.

ის დიდხანს და თვალთათვალიებდა ახირებულ ნახატებს, ატრიალებდა ფინჯანს, და სახე სულ უფრო სერიოზულდებოდა.

– აბა, ბებო? – ვერ მოითმინა ნონამ. – რა არის იქ? ჩავაგორებ სესიას?

– შენი სესია ისე იქნება, როგორც საჭიროა, – ნელა, გაწყვეტილებით დაიწყო ბებიამ.

– შენ ჩემთან ჭკვიანი ხარ, ყველაფერს ჩააბარებ. მაგრამ მერე... შეხედები ადამიანს. მაგრამ აქაურს, ჩვენთაგანს. მაღალი, ღია, ხელები კეთილი. ის შენს ბელს შეგიცვლის.

ნონამ ცხვირი აიწეხრა: – ბებო, მე უნდა ვისწავლო და არა საქმრო ვეძებო. ისიც – მახარაძელები.

– ვინ გეუბნება საქმროზე? – ბებიამ წარბი ასწია. – მე ადამიანზე გეუბნები. იქნებ მეგობარი. იქნებ მასწავლებელი. იქნებ უბრალოდ გამვლელი, რომელიც საჭირო სიგყვას იტყვის. შენ სიფრთხილე – არ გაუშვა. – მან კიდევ ერთხელ გადააგრილა ფინჯანი და უფრო ჩუმად დაამატა: – და კიდევ... ახალ წელს ფრთხილად იყავი. შეგიყვარდება.

– შემიყვარდება? – გამოაცხადა ნონამ. – ბებომ ისე თქვა, ისე იქნება.

ნონამ და მე ერთმანეთს გადავხედეთ. ბებიის წინასწარმეტყველებები ყოველთვის ახდებოდა, მაგრამ არასდროს – პირდაპირ. მათი ამოხსნა სჭირდებოდა, როგორც რთული რებუსის.

– ახლა შენ, – ბებიამ ჩემი ფინჯანი აიღო.

გავყინე. გული უფრო ხშირად მიცემდა. რაღაც მნიშვნელოვანს ველოდები – სიყვარულზე, ბედნიერებაზე, იმაზე, რასაც ყველა ბედისწერა ჰპირდება ახალგაზრდა გოგონებს.

ბებია დიდხანს უყურებდა. ძალიან დიდხანს. მერე თვალი ასწია ჩემკენ, და მის თვალებში გაბრწყინდა რაღაც უცნაური – გაოცებისა და შფოთვის ნაზავი.

– უცნაური საქმეა, – ჩაილაპარაკა მან. – ორი გზა გაქვს, ნინო. და ორი – არა შენი.

– როგორ? – ვერ გავიგე.

– აი, ასე. დგახარ გზაჯვარედინზე. მარჯვნივ წახვალ – ერთ ბედნიერებას იპოვი. მარცხნივ – მეორეს. არჩევანი კი უნდა გააკეთო. და არ შეცდე, რადგან უკან გზა არ იქნება.

– და ვინ არის იქ, ამ გზებზე? – პასუხი მოვითხოვე. – ადამიანები?

– ადამიანები, – თავი დაუქნია ბებიამ. – ორია. სულ სხვადასხვა. ერთი – ცეცხლივით, კაშკაშა, ცხარე, შეიძლება დაიწვა. მეორე – წყალივით, მშვიდი, ღრმა, შეიძლება დაიხრჩო. და ორივეზე მოგეცოდება. და საკუთარ თავზეც მოგეცოდება.

ზურგზე მოროს ციალი გამიბრინა. ცეცხლი და წყალი. გიორგი და ლევანი. ისეთი მარტივი, ისეთი გასაგები. და ისეთი საშინელი.

– მესამე? – ამომაცდა თავიდან.

ბებიამ გაკვირვებული წარბები აიწია: – მესამე? რა მესამე?

– აბა... – ჩავიბნეი. – არასდროს იცი. იქნებ მესამეც არის?

ბებიამ ისევ ჩახალხილდა ფინჯანში, დააგრილა, სუნიც კი ასჭერა, თითქოს იქ იყო პასუხი ჩაფლული. – არა, – თქვა მან ბოლოს. – მესამეს ვერ ვხედავ. მხოლოდ ორი. შენ, ისევე, ვიღაც მესამეს ელოდები?

– არა, – სწრაფად ვუპასუხე მე. – უბრალოდ ვკითხე.

მაგრამ ნონამ, უფროსმა, ყველაფერი გაიგო. მან ყურადღებით შემომხედა და არაფერი უთქვამს. მხოლოდ ეს საუბარი გადადო მეხსიერებაში – ყოველი შემთხვევისთვის.

ბებიამ კი იმ დროს ფინჯანი ამოაგრილა და დაფიქრებულმა მოკარა მისი კიდე. – კიდევ ვხედავ, ნინო, რომ ბევრი გკადრებს. გული გაქვს ღიდი, ყველასთვის ყოფნის. მაგრამ აირჩევ? ეს არის ყველაზე რთული – არჩევანი. იმიტომ, რომ ერთს ირჩევ, მეორეს ყოველთვის კარგავ.

– თუ არ ავირჩევ? – ჩუმად ვკითხე.

– არ შეიძლება, – მოკვეთა ბებიამ. – ცხოვრება აირჩევს შენთვის, ისე, რომ თვითონაც არ გაიხარებ. ჯობია თვითონ აირჩიო. – მან ამოისუნთქა და ფინჯანი გადადო. – ზოგადად,

შეილიშვილებო, ნუ იგვირთებით. ეს ყველაფერი – ცხოვრებაა. ბედისწერა კი... რა არის ბედისწერა? ის რუკასავითაა. რუკა – არ არის გზა, მასზე მხოლოდ სანახავია.

– შენ კი, ჩვენთან იქნები? – იკითხა ნონამ. – რჩევას მოგვცემ?

– მე ყოველთვის თქვენთან ვარ, – უბრალოდ თქვა ბებიამ. – გულში. თავში. თქვენ სიზმრებში. მაშინაც კი, როცა მე აღარ ვიქნები, მაინც გვერდით ვიქნები. დაიმახსოვრეთ ეს.

ყელში მომაწყდა. მე ჩავეხუტე ბებიას, ცხვირი მის რბილ მხარში ჩავყავი. – ბებო, ნუ ამბობ ასე. შენ კიდევ ასი წელი იცოცხლებ.

– ასი – არა ასი, მაგრამ რამდენიც მიწერია, იმდენს ვიცოცხლებ, – მომეფერა ბებია.

– შენ კი დაიმახსოვრე ღლეჯანდელი ღლე. და ეს ფინჯანიც დაიმახსოვრე. შეიძლება ოდესმე გამოგადგეს.

ჩვენ კიდევ დიდხანს ვისხედით სიგრილეში, ვსვამდით პიგნის ჩაის, ვისმენდით ბებიის ისტორიებს ახალგაზრდობაზე, ომზე, სიყვარულზე. სადამოს კი, როცა მზე ჩავიდა და სიცხემ მოიკლო, მე და ნონა წავედით მამასთან მისასალმებლად.

– რა დაგემართა, ისე გაჩემდი? – იკითხა ნონამ გზაში.

– ვფიქრობ.

– რაზე?

– არჩევანზე. შეცდომის – იმის მეშინია.

– შეცდომა არ არის საშინელი, – თქვა ნონამ. – საშინელი ის არის, არ სცადო. ბებია მართალია – იცხოვრე, სანამ ახალგაზრდა ხარ. არჩევანი კი... თვითონ მოვა. როცა საჭირო იქნება.

თავი დავექნიე, მაგრამ სულზე უცნაური ნაგამალი დარჩა. ცეცხლი და წყალი. გიორგი და ლევანი. მესამე? საიდან გაჩნდა ეს მესამე ჩემს თავში? და რაგომ მიჩნდება მასზე ფიქრისას გული ისე ძლიერად, როგორც იმ ორის შეხედვისას?

პასუხი არ იყო. მხოლოდ თბილი ივლისის სადამო, ჭრიჭინების ჭიკჭიკი და გზა სახლისკენ, ვარსკვლავებით მოჭედილი.

ღილით ბებია, გამგზავრებისას, მომეხვია და ჯიბეში ფული ჩადგა. აილე, ჩემო მშვე. იყიდეთ რამე სულისთვის.

– მობრძანდით მერიაში, – უთხრა მან მე და ნონას. – ჩვენთან ჰაერი თქვენი, მგვრიანი კი არა. ჩვენთან ჰაერი – ჭაჭის პირველივე ყლუპსავითაა: ჯერ ახრჩობს, მერე გათბობს, მერე კი სიძლერა მოგენდომება. და ადგილები – იმდენი, რომ იმდერე, თუ იხსუბე. მეზობლები მხოლოდ ღობის გადაღმა მოგცემენ რჩევებს, და არა გელეფონით, არ ეჭორებოდნენ.

მან თვალები ნონას გადაავლო... და თვალები მისი ეშმაკურად გაბრწყინდა.

– და ამირანები არ გყავს. მხოლოდ მწყემსები და გრაქტორისგები. ჟიგულით – მხოლოდ კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს ჰყავს.

ნონა ისე გაწითლდა, რომ შეიძლებოდა შექნიშნად გამოეყენებინათ. მერე ჩვენ გავიცინეთ, და გუშინდელი მთელი ომი ამ სიცილში ჩაიხრჩო. ღაფიროდით. მაგრამ არ იყო ბელად.

როცა გაქსი ვოლგა, შავ კვამლს რომ აფურთხებდა, გაუჩინარდა, მე ღრმად ამოვისუნთქე. ჰაერი ისევ ჩვენი იყო, ბენზინითა და ცხელი ასფალტის სუნით გაჯერებული. მაგრამ კიდევ მთელი ღლე ჩემი ბლუზიდან, ბალიშიდან, მოდიოდა ეს მომწარო-გკბილი შლაიფი – სიბერის სუნი, რომელიც სინამდვილეში ახალგაზრდობის სუნია, მხოლოდ ძალიან, ძალიან დიდი ხნის წინ ნაცხოვრები.

Глава 3

როგორ იხსნა დელფინმა ზორკი

სკოლის ბრიგადაში ჩაის კრეფისთვის გაცემული პრემია აღმოჩნდა არა უბრალოდ სიგელი, არამედ ბილეთი ფუფუნებისა და ზღვის ნიავის სამყაროში – მოგზაურობა ბათუმში! ჩვენს მძინარე მახარაბეში ეს შემოიჭრა, როგორც ქარიშხალი. ჩემმა მეგობრებმა, ნინამ და ნანამ, დაიწყეს მზადება, როგორც დიდი თეატრის სცენაზე გასასვლელად.

– ნინო, რის ჩაცმას აპირებ? – მეკითხებოდა ნინა, მესამე კაბას რომ ირგებდა. – მე, აი, ეს დედამ თბილისიდან მომიტანა, აქ ნაქარგებიანი ჩანართებია...

– მე კი, – ამაცობდა ნანა, – მაქვს რვა-სოლიანი მზის-ქვედაკაბა! რომ დავგრივალდები, ბიჭები მზესუმზირებით მაბრუნებენ თავებს!

ჩემს გარდერობში კი ორი ვარიანტი იყო: ნონას ჯინსი, მუხლებზე გაცვეთილი, როგორც მოხუცი ვირის სახე, და ქვედაკაბა, საიდანაც ერთ წელიწადში ისე გამოვმარდე, რომ ჩანთის სარტყელს დამესგავსა.

– მამა, – დავიწყე შეგება, მამა რომ მივაგენი ღობის შეკეთებაზე. – ბათუმში ზღვაა. იქ ქარია. ქვედაკაბაში ბუშტივით გავფრინდები. ჯინსი კი მოღურია. და პრაქტიკული.

ალიოშა ფასიეშვილი, ლურსმანს რომ აკრავდა ნეიროქირურგის განწყობით, წუწუნით ჩაილაპარაკა:

– ჯინსი, ამბობ? იცი, რამდენი შრომაა საჭირო, რომ ეს შარვალი იყიდო? მთელი თვე შიმშილობა, რომ შენ ბათუმში პრაქტიკულად გამოიყურებოდე.

დედა, ნანული, სარეცხის ხელსაბანით რომ გადიოდა, შეალო:

– ალიოშა, ნუ აშინებ ბავშვს გაჭირვებით. ის ხომ კოლხურად კი არ მიდის, არამედ ბათუმში. იქ დელფინები, ისინი შეიძლება ცხოვრებაში ჯინსი არ უნახავთ. მათ ერთხელ მაინც შეხედონ.

მარცხი აშკარა იყო. მაგრამ... ჩემი მშვენიერა ჭანიშვილების სახლზე გაჩერდა. უფრო ზუსტად – ლუკას გარდერობზე. იქ შეღწევა უფრო ადვილი იყო, ვიდრე სეიფში: მათ სახლში ყველა კარი ღია იყო, იმიტომ, რომ პროკურორ ბიძინას გაძარცვა თვითმკვლელობის გოლფასი იყო, მის შვილს კი – უბრალოდ ჯერ არ მოსვლოდა ვისმე ამრად.

ლუკას ოთახში ისეთი წესრიგი სუფევდა, რომ მხოლოდ ლაბორატორიას შეედრებოდა. ჯინსი ისე თანაბრად ეკიდა, თითქოს ლაზერული ღონით იყო გასწორებული. მე გავიხადე ჩემი განსაცმელი, მისი ჩაიცვი და სარკესთან გავყინე. ანარეკლი თვალწარმტაცი იყო: ისე გამოვიყურებოდი, როგორც გმირი არა ჩვენი ეპოქიდან, არამედ გადაცემიდან მელოდიები და რიგები უცხოური ესტრადიდან.

ამ დროს კარი გაიღო. ლუკა შემოდგა მღურბლთან, ჭადრაკის დაფა ხელში ეჭირა. მისი სახე, რომელიც ჩვეულებრივ მხოლოდ კონცენტრაციას ან უმნიშვნელო მოწყენილობას გამოხატავდა, ახლა აღტაცებას გამოსახავდა.

– შენ ძალიან გერგება, – თქვა მან ბოლოს. – სად იშოვე?

– ლუკა, შენ ნამდვილი მეგობარი ხარ! – გავიხარე მე. – მაგრამ სად ვიშოვე, ვერ გამოიყვანო?

– ჩემს კარადაში, – უპასუხა მან გაკვირვების ჩრდილის გარეშე. – მხოლოდ სვიტერი ამოაგრივალე შიგნიდან – იქ იარლიყი გამოსცქვალის. კისერს გაგიხახუნებს.

შემდეგი მოქმედების სახელწოდება იყო ოპერაცია ზორკი. მამის გადაყოლა, რომ ფოტოაპარატი დაეთმო, უფრო ძნელი იყო, ვიდრე ჯაჭვის ძაღლს ძვლის გამოგლეჯა.

– მამი, მე ისე მოვუარებ, არავის არ მივცემ! – ვფიცებოდი მე.

– ისე გჯერა, – პასუხობდა მამა.

– ალიოშა, საკმარისია, – ჩაერია დედა. – მიეცი აპარატი. მოდი, ნათესავეებმა ნახონ, რომ ფასიეშვილებისთვის არა მარტო ქათმები და ღორები არიან ფოტოგენურები, არამედ ქალიშვილებიც მზეთუნახავები არიან.

არგუმენტმა იმოქმედა. მამა ჩაბარდა, როგორც ციხე ხანგრძლივი ალყის შემდეგ, მომცა ბორკი ორმოცწუთიან ინსტრუქციასთან ერთად, სადაც განსაკუთრებით გამოყო: და არ დაგცდეს ფილმის გამოცვლა!

ბათუმის გზა ავტობუსში მაგლობელ ქაშაყებით სავსე ქილას ჰგავდა. მაგრამ ჩვენ მხიარულად ვიყავით. ვყვიროდით სიმღერებს, ძრავის ღრიალსაც ვახშობდით გზის ბოლოსთვის ყველა ყრუ გავხდით, მასწავლებელს კი მოგვცა ჩვენი დამშვიდება.

ბათუმმა მიგვიღო ჯერ მშვენიერი ხელით, მერე ზღვის, თევზისა და თავისუფლების სუნით. დელფინარიუმში დაიწყო დიდებული ფოტოსესია. მე ვაწკაპუნებდი ყველას: მეგობრებს პალმის ხესთან, მასწავლებელს ნაყინით (წვეთი ნიკაპზე – ბუნებრიობისთვის), კლასელ ვახტანგს, რომელიც ხელებზე დადგომას ცდილობდა და ამის ნაცვლად კაქტუსს დააჯდა, თეთრსახიან იკუტსკელ იუნგებს. შთაბეჭდილებები ზღვა იყო. გარშემო ბევრი საცეკვაო მუსიკა იყო, და მე უკვე გონებრივად ვცეკვავდი..., მაგრამ ბელმა უფრო ეპიკური თავგადასავალი მაჩუქა.

დელფინარიუმში ხალხით იყო სავსე. ირგვლივ ისმოდა მეგყველება რუსულად, ქართულად, ზოგი კი ინგლისურადაც კი ლაპარაკობდა. დედები შვილებით უბრალოდ შემოერგყნენ ყველა სავარძელს, და თუმცა ხელი კარგი იყო, დელფინებამდე მაინც შორი იყო. არგო – დელფინი და წარმოდგენის ვარსკვლავი – ხგებოდა წყლიდან თავის ნათესავეებთან ერთად და უბრალოდ წარმოუდგენელს აკეთებდა. მე, გადავწყვიტე, საუკუნის კადრი გამეკეთებინა, ბოლომდე გავძვერი. ხელში მეჭირა არა უბრალოდ ფოტოაპარატი, არამედ ბელი, მამის მიერ ჩემთვის ჩაბარებული.

– და ახლა არგო გადახტება ცეცხლის რგოლში! – ქუხდა ხმა.

არგომ ისროლა. და ამ მომენტში მისმა ძლევამოსილმა კულმა, როგორც განრისხებული ნეპტუნის ნიჩაბმა, ისეთი წყლის ჭავლი მომაწვრა, რომ წამით თავი მხაპის ქვეშ ვიგრძენი. ბორკი ამოფრინდა ჩემი ხელიდან, ჰაერში აკრობატიკა იქნა და ჩუმი ბზიკით მწვანე უფსკრულში გაუჩინარდა.

მუსიკა ხმამაღლა აგრგინდა, ჩემგან კი ისეთი ხმა გამოვიდა, რომ, მეჩვენა, დელფინარიუმის კედლები შეიშუსრა. ეს არ იყო ყვირილი. ეს იყო სამოქალაქო თავდაცვის სირენის ყმული, დაჭრილი მარცოქრის ღრიალში შერეული.

– ფოტოაპარა-ა-აგი!!! – ვღაღადებდი მე, აკანკალებული თითით აუზისკენ მიჩვენებდი. – ის იქ არის! ის იძირება!

მასწავლებელი გამოვარდა:

– ნინო, დამშვიდდი! მის ამოღებას მოახერხებენ!

– მან ცურვა არ იცის! – ვგიროდი მე, უკვე მთლიანად თავს ვაიგივებდი გაჭირვებულ ბორკისთან. – ის მძიმეა!

ჩემი გირილი გახდა დელფინების წარმოდგენის საუნდგრეკი. იმ მომენტში, როცა ისინი სცენარის მიხედვით მღერას უნდა შედგომოდნენ, მთელი დარბაზი მხოლოდ ჩემს ნაგვრივა-გირილს ისმენდა:

– მამა მოვკლავ მე! ის ჩაის შესახებ მელა-აპ-არა!

მშობლები ჩურჩულებდნენ:

– საწყალი გოგონა, ალბათ, ოჯახში ერთადერთი ფოტოაპარატი...

– გავიგე, მას ხელიდან თოლიამ წაართვა? – იბადებოდა პირველი ლეგენდა.

– არა, ეს დელფინმა გადაყლაპა! – მაშინვე ჩნდებოდა მეორე, კიდევ უფრო ეპიკური. – ამბობენ, სურათებზე საიდუმლო ობიექტები იყო!

მე ვიქეცი მთავარ აგრაქციონად. დელფინები მე მიყურებდნენ მუნჯი საყვედურით, როგორც კოლეგას, რომელმაც ნომერი ჩაშალა.

როცა წარმოდგენა დასრულდა, მასწავლებელი მივიდა მომსახურე პერსონალთან და სთხოვა, აემოლებინათ ფოტოაპარატი. გაწვრთნელმა გასგვენა. ერთ-ერთი დელფინი ჩაყვინთა და ამოჩნდა ბორკთან, კბილებში ეჭირა ჩემი ფოტოაპარატის ჩანთა ისეთი სახით, თითქოს პაგრონს ჩუსტები მოუტანა. აპარატი სველი იყო, მაგრამ მთლიანი.

– აი, – თქვა მამაკაცმა მხიარულად. – თქვენი დამხრჩვალ. ამოიღეთ. აღარ აჭამოთ.

უკან დაბრუნების გზა პირქუში იყო. მე ვიჯექი, მოვკიდე ზორკი და ვფიქრობდი იმაზე, რომ ახლა ჩემი ცხოვრება დასრულებულია. მეგობრები ცდილობდნენ, გამემხიარულებინათ:

– ნინო, ნდა! ახლა შენ ბათუმის დელფინარიუმის ლეგენდა ხარ! შენ შეიძლება შეიყვანონ მაგიაზე: 1980 წელს არგოს წარმოდგენის დროს, ვიმიგორმა ნინო ფასიეშვილმა გამართა ვოკალური ნომერი, რომელმაც დელფინების გალობას დაჩრდილა.

– დიას, – ვიცინე მე. – ვიმოგზაურებ ქვეყნის დელფინარიუმებში, როგორც მოწინააღმდეგე-მოგზაური.

სახლში სიჩუმე მელოდა. სამზარეულოზე იჯდა მამა. მან შემომხედა ჩემს ნაცრისფერ, გაფუჭებულ სახეს, სველ ჩანთას.

– აბა, – იკითხა მან უგრძნობლად. – ბათუმის წყალი ჩამოიგანე საჩუქრად?

მე ისევ დაიწყო გირილი, გამოვხატე ისტორია კუდზე, ფრენაზე, მწვანე უფსკრულზე.

მამამ აიღო ზორკი, გახსნა, კორპუსზე თითი დააკაკუნა.

– ისე, – თქვა მან. – წყალი დალია. მაშ, შიგ ახლა პაგარა შავი ზღვაა. დელფინითურთ.

– მან აპარატი ყურთან მიიგანა, ჩაესმინა. – ჩუმადაა, არ აწკაპუნებს. დელფინს ჩაეძინა. იდი ჭამე. ხვალ დავშლით, გავაშრობთ. იქნებ კიდევ გაგვრგოს. თუ არა... – მან დრამატული პაუზა გააკეთა, – ...მომავალი წელი, მთელი წელი, ოჯახური ალბომისთვის სურათებს ფერადი ფანქრებით დახატავ.

მან იღიმინი. და ამ ღიმინში არც წყენის წვეთი იყო. იყო დაღლილი სიბრძნე და სიამაყის წვეთიც კი: ქალი–შვილი თავგადასავალში გაეხვია, მაგრამ არა ჩვეულებრივში, არამედ დელფინთან და საერთაშორისო სკანდალთან ერთად.

მე ვწექი ჩემს ოთახში, სიბნელეში, და ვუსმენდი, როგორ მორიდა კედლის მიღმა მამა დაშლილ ზორკისთან. ისმოდა ხრახნის ბუმბუნი და მისი ჩუმი ბუტბუტი: და სად წავიდა ეს მე-ნ გადაცემათა კოლოფი, საინტერესოა... იქნებ დელფინმა გადაყლაპა?

ლუკას განსაცემელი ვერანდაზე იშრობოდა. შიში გადიოდა, სადღაც ღრმად, შენელებული, და მის ადგილას მოდიოდნენ მშვიდი, ახალი ფიქრები.

პირველ რიგში, მივხვდი, რომ უფროსები არ არიან მონოლითები. მეორე – ზღვა. ის უზარმაზარია, მარილიანი, თავისუფლების სუნი ასდის. და დელფინები მასში – ღმერთებივით არიან სხვა სამყაროდან. მაგრამ მე იმ ზღვასთან შევედი და უკან ჩამოვიგანე არა აღგაცემა, არამედ შიში და სველი ფოტოაპარატი. ნიშნავს, რომ ყველაზე მთავარი – არა სად ხარ, არამედ ვინ ხარ. და რას მიაქვს შენი გული. მე მივქონდი შიში რას იცყვიან, სურვილი, რომ მეჩვენებინა, და უაზრობა. და მივიღე ჩემი დამსახურება. მომავალში (თუ იქნება), მე უბრალოდ წავალ დელფინების სანახავად. და არა მათი გადასაღებად, სხვისი მოწონებისთვის.

და მთავარი... მე ყოველთვის ვფიქრობდი, რომ გამბედაობა – ის არის, როცა არ გეშინია. დღეს გავიგე, რომ გამბედაობა – ის არის, როცა გეშინია, მაგრამ შენს შიშზე არ გცემენ. არამედ ღროს გაძლევენ, ამოისუნთქო. და დასცინებიან კიდევ, რომ თვითონ იცინო საკუთარ თავზე.

მე ოდევით თავი გადავიხურე. ყელში ისევ აგანჯა, მაგრამ ახლა არა შიშისგან, არამედ უცნაური, მაწვდილი მაღლიერების ნაგამალი.

დასკვნა იყო მარტივი და ნათელი, როგორც ღილის მზე ჭექა–ქუხილის შემდეგ:

ოჯახი – არ არის ის, როცა გიყიდიან ჯინსს. ოჯახი – ის, როცა შენი შეცდომა, ხმამაღალი, სველი და სამარცხვინო, ხდება არა ომის მიზეზი, არამედ ახალი თავი ოჯახის ისტორიაში. ისტორია, რომელსაც ისე მოყვებიან სუფრასთან, წლიდან წლამდე სულ უფრო და უფრო ხმამაღლა იცინიან. და მე უკვე თითქმის მოუთმენლად ველოდი იმ მომენტს, წლების შემდეგ, როცა ჩემს შვილებს ვეგყვი: აი აი, იყო ერთი მოგზაურობა ბათუმში... და მამა, რომელიც მოპირდაპირე მხარეს იქნება, ნამდვილად ჩაამატებს, მომართავს: ...და ერთი ძალიან გაწვრთნილი დელფინი.

მე დავიძინე. სიზმრების გარეშე. მძიმე, საბავშვო ძილით, როგორც ხანგრძლივი და რთული, მაგრამ პატიოსნად ნაცხოვრები ღლის შემდეგ.

Глава 4

თავი 4.

მამაკაცები მთელი ცხოვრება დედებს მოწყენით იხსენებენ

ბიბლიოთეკაში ვიჯექი და მეგობრებთან ერთად ჟურნალს ვათვალიერებდი. ფანჯრიდან გავიხედე და ვფიქრობდი, როგორ აწველის ბებია ახლა ძროხას და მხარზე გადაყრილი კომენტარებით ასხამს ქალაქელებს, რომლებიც ლექსებს კითხულობენ იმის მაგივრად, რომ კარგოფილი ამოთხარონ.

უცებ ბიბლიოთეკის კარი ჩხრიალდა. მღურბლზე გაიყინა ბიბლიოთეკარმა, ღია სემიონოვნამ. მისი სახე უცნაური იყო – ჩვეულებრივი სიმკაცრე სადღაც გაქრა, დარჩა მხოლოდ რაღაც მოუხერხებელი თავაზიანობა.

– ფასიეშვილი ნინო, – დამიძახა მან. – შემოდი ჩემ კაბინეტში.

კაბინეტში ჩუმაღ იყო. არაჩვეულებრივი სიჩუმე. ჩვეულებრივ, აქ ხმაური იდგა, ცარცის, სიგარეტის კვამლისა და ძველი ჟურნალების სუნი იდგა. ახლა კი ყველა იჯდა მერხებთან და მე მიყურებდა. არა უბრალოდ მიყურებდა – მაცილებდნენ მშვერლად. მშვერლად, რომელშიც იყო ჩემი, გულისამაჩუყებელი სინანული.

მაგიდასთან იდგა ნონა. ჩემი ყოველთვის თავდაჭერილი, არეულ-მორეული და. მისი თვალები წითელი იყო, ხელში კი ისე ეჭირა ცხვირსახოცი, თითქოს მისი გახევა უნდოდა.

– ნინო, – თქვა მან ისე ჩუმაღ, მაგრამ ისე მკაფიოდ, რომ სიტყვები მთელ კაბინეტში გაისმა. – ბებია. ის მოკვდა. ჩვენ სახლში უნდა წავიდე. მერიამი შესაკრებად.

სიტყვა მოკვდა ხმამაღლა არ გაჟღერებულა. ის ჩამოვარდა, როგორც მძიმე ქვა სიჩუმის ჭაში, და მისი ჩავარდნის ექო გავრცელდა მთელს ჩემს სხეულზე. ჯერ არაფერი. მერე – შეგრძნება, თითქოს მე ფეხქვეშ იატაკი მომართვეს. მე შევხედე ნონას, მის შეკრულ თითებს, მის აკანკალებულ ნიკაპს. და მაშინ ეს არაფერი შიგნიდან გამომივარდა. ცრემლები თვითონ წამოვიდა, ყოველგვარი ბრძანების გარეშე, ცხელი და მარილიანი, მიწყვიტა სახე, ყელი, სული. მე არ ვგვირდოდი ხმამაღლა. მე უბრალოდ ვიდექი და ვგვირდოდი, ჩუმაღ და უმწეოდ, ხალხი კი თვალებს ამორებდა.

გამოვედით ბიბლიოთეკიდან. მამა–დედა, როგორც აღმოჩნდა, უკვე წავიდნენ ტაქსით – პირველი მაცნეები, პირველი გლოვის მგალობნი. ჩვენ, ნონას, მე და დათოს, სხვა მოვალეობა ღაგაკისრა: თვითონ ჩავსულიყავით, მოგვეგანა ჩვენი, საბავშვო გლოვა, რომელსაც ჯერ არ სჯეროდა ამის რეალურობა.

მთელი გზა მერიამდე – ავტობუსში, რომელიც ხვრელ–ნახვრელიან გზაზე არყევდა – გავიარე რაღაც ძილში. დათო, ჩვენი მარადიული მოძრაობა და სისულელების წყარო, იჯდა, შუბლი ცივ მინასთან ჰქონდა მიკრული, და წყალზე ჩუმი იყო. ნონა, ორივე ჩვენი მხარზე რომ გვეხვია, რაღაც ნუგეშისმცემლურს ჩურჩულებდა, მაგრამ სიტყვები ბამბით გახვეულივით მოდიოდა. მე ვუყურებდი ფანჯრის მიღმა მოცეცხლავ გორებს, ვენახებს, დაბებს და ვფიქრობდი ერთ რამეზე: როგორი სუნი ექნება ახლა მერიას? არა აბზინდასა და კიბილის, არა ღუმელის კვამლისა და თბილი პურისა. არამედ სხვა რამით. სიცარიელით.

მივედით მწუხრისას. ბებიის სახლი, ყოველთვის ასეთი სტუმართმოყვარე და ხმაურიანი, ახლა აღსავსე იყო საგემომო, მძიმე სიჩუმით, რომელსაც არღვევდა მხოლოდ მოკრძალებული ხმები და ცვილის სუნი. ბებია ეგლო ყველაზე დიდ ოთახში, ღია კუბოში, წელამდე დაფარული ბუქი სავანით. მისი სახე მშვიდი იყო, მაგრამ უცხო – იმ ნაოჭების გარეშე, რომლებიც თვალებთან ჩნდებოდა, როცა ის იცინოდა.

თავთან იდგა მცირე რიგუალური მაგიდა – გაბლა. მასზე ანთებული იყო სქელი ყვითელი სანთელი, მისი ალი ქარისა და ვიდაცის უხილავე ნაბიჯების რიგში ირყეოდა. გვერდით იდგა ჭიქა სუფთა წყლით და თეფში, სავსე მარცვლეულით – ხორბლითა და ქერით.

– ეს წმინდა საჭმელია, – ჩუმაღ ამიხსნა ნონამ, როცა მე გავიყინე, არ ვიცოდი, თვალი სად გადამეყოლა. – მარცვლეული – ნაყოფიერების, ცხოვრების სიმბოლოა, რომელიც გრძელდება.

წყალი კი – იმისთვის, რომ სულს გზაში წყურვილი არ აწუხებდეს. ასე ვუსურვებთ მას ყველაფერს საუკეთესოს... იქ.

დამშვიდობება რამდენიმე დღე გაგრძელდა. ყოველი დღე მსგავსი იყო წინა დღის, დაქვემდებარებული მკაცრი, ძველი რიტუალის. დილით მოდიოდნენ მეზობლები, შორეული ნათესავები. მათ ვერანდაზე ხვდებოდა მამა – ერთ ღამეში დაბერებული, შავებში გამოწყობილი, ქვისაგან გამოთლილი სახით. ისინი ცვლიდნენ მასთან თავშეკავებულ, მძიმე ხელჩაქნევებს, ამბობდნენ მშვიდ, ხორხისეულ სამძიმრის სიტყვებს: მისი სული ღმერთთან იყოს მშვიდობით, გლოვობ თქვენთან ერთად.

მერე სტუმრები სახლში შედიოდნენ. ოთახში, კუბოთი, დაბალ სკამებზე ისხდნენ ქალები – დედა, მამიდები, მეზობლები. ისინი არ გიროდნენ ხმამაღლა. ისინი ჩუმად მიუგვებდნენ გალობას, მონოტონურად და საშინლად, და ეს ხმები ერთიანდებოდა მწუხარების ერთ ნაკადში. მამაკაცები კედლებთან იდგნენ, მღუპარენი და თავმოყრილნი. ყოველი მოსული კუბოში კრეფდა ყვავილს ან გვირგვინს, რამდენიმე წამით უყურებდა ბებიის სახეს, მერე შორდებოდა, რომ ადგილი დაეთმო შემდეგებისთვის.

დაკრძალვის შემდეგ დაიწყო მიცვალებულის მოსახსენიებელი გრაპეები. ისინი გაიწელნენ დღეების განმავლობაში, როგორც გრძელი, სვედიანი გრაპეები, წასულის ხსოვნისათვის. გრძელი სუფრები იყრიდა ნუგბარით, მაგრამ ეს ნუგბარი სხვა იყო – არა გართობისთვის, არამედ ხსოვნისათვის. ჩვენმა მეზობლებმა და ნათესავებმა მოიგანეს ყველაფერი საუკეთესო: ხაჭაპური, ლობიო, საცივი, აჯაფსანდალი, თევზი. სუფრაზე იდგა ქვევრები ღვინით – სქელი, მუქი, როგორც ჩვენი მწუხარება.

მე და ნონა დავეხმარებოდით: მივართვდით ჭურჭელს, ვავსებდით სასმისებს. ამ დღეებში მე ვისწავლე ჩუმად სიარული, ქვემოთ ყურება და მზერების ენის გაგება. მამაკაცები ასწევდნენ სასმისებს და ამბობდნენ სადღეგრძელოებს – სულის მოსახსენიებლად, ნათელი ხსოვნისთვის, იმ სიყვარულისთვის, რომელიც ბებიას ჰქონდა მისი მცნობელების მიმართ.

– გახსოვთ, როგორ ის კარგად კურნავდა ყველას თაფლით? – ამბობდა ჭადარა ბიძია, მისი ძმა. – და არასდროს არავის არ უთხოვია. არც ღარიბს, არც მდიდარს.

– ან მისი რჩევები? – დასძენდა მეზობელი. – მას ორი სიტყვით შეეძლო, როგორაც თავის ადგილზე დაეყენებინა ჯიუგი ქმარი, ან ბუნწი მეზობელი. სიბრძნე ჰქონდა, მიწიდან მოსული.

– და ხელები ოქროსი, – ამოისუნთქა მამამ, პირველად იმ დღეებში რაღაც თქვა ხმამაღლა. – მთელი სახლი მასზე ეყრდნობოდა. და ჩვენც გაგვზარდა.

მე ვუსმენდი და ვუყურებდი სანთლის ალს. ის ისევაა ფაფარებული. და უცებ მივხვდი, რომ ეს ისტორიები, ეს საჭმელი, ეს ჩუმი ცრემლები – იგივე მარცვლეულია იმ თეფშზე. ხსოვნის ნაყოფიერება. ბებია წავიდა, მაგრამ დარჩა ყველაფერი, რაც მან ჩათესა: სიყვარული, სიბრძნე, ცხოვრების უნარი. და ჩვენ, ყველა, ვინც შევიკრიბეთ, ცოცხალი ყლორტები ვართ მისი ცხოვრებისა.

ბოლო საღამოს, როცა სტუმრების უმეტესობა წავიდა, მე მივედი მაგიდასთან. მარცვლეული ისევ გროვად იდო. მე ფრთხილად შევეხე მას თითებით. ის მყარი იყო, მშრალი, სავსე ფარული ძალით. და მაშინ გამახსენდა მისი სიტყვები, ყაზბეგის ქუჩაზე ჩვენს სახლში ნათქვამი: სიბერე იმედების ნავთალის და რეალობის საჰნის სუნს ასდის.

არა, ბებო. ასე არა. ახლა შენ ამ მარცვლეულის სუნი გაქვს. და თბილი სანთლის ცვილის. და მიწის, რომელშიც გიბრუნებთ. შენ გახდი ის ფესვი, რომელზეც ლუკა ლაპარაკობდა. ჩვენ კი... ვიბრდებით შემდეგ. და გვემახსოვრება. იმისთვის, რომ ოდესმე, მრავალი წლის შემდეგ, ვიღაცამ მოსახსენიებელ სუფრასთან ჩვენზე თქვას: გახსოვთ, როგორები იყვნენ ისინი?..

მერე დავბრუნდით მახარაძეში. ჰაერი ჩვენს სახლში ყაზბეგის ქუჩაზე სხვა იყო – სქელი, უძრავი, თითქოს გაყინული მოლოდინში. ბებია აქ არ იყო, მაგრამ მისი არყოფნა გახდა ახალი, ჩუმი თანდასწრება ყველა ოთახში.

მეცხრე დღეს, როგორც იყო, მშობლებმა მოსახსენიებელი სუფრა გაშალეს. ჩვენს სახლში, რომელიც ყოველთვის ღია იყო მეზობლებისთვის, ამ საღამოს ისინი შემოვიდნენ არა ღიმილებით და საჭმლის წილებით, არამედ ჩუმი ნაბიჯებითა და თვალებით, სავსე იმ ცოდნით,

რომლის ახსნაც არ არის საჭირო. ყველა მეზობელი ქალი – მარიანა კასიაშვილი, ნათელა სანიშვილი, იმ აფთიაქრის ცოლიც კი მომღვენო ქუჩიდან – ჩუმად გახსნეს სამზარეულოში, დედას დასახმარებლად. ამ დღეს არ იყო კულინარიის შეჯიბრი, არ იყო კამათი რეცეპტებზე. იყო საერთო, სევდიანი მოქმედება – პურის მოჭრა წესიერ ნაჭრებად, სასმისების განლაგება, მწვანილის გადარჩევა სალათისთვის. ეს იყო მათი, ქალების, გლოვის საქმე, სიგყვების გარეშე გასაგები.

როცა ყველა დასხდნენ გრძელ სუფრაზე, გაშლილი თეთრი სუფრით, სამყარო ჩვენი მისაღების მომამდე შევიწროვდა. სუფრაზე იდგა ის ძალიან მოსახსენიებელი ჭურჭელი – არა გართობისთვის, არამედ გრძელი, მშვიდი ხსოვნისათვის. ლაპარაკობდნენ ჩუმად. იხსენებდნენ ბებიას უკვე ქალაქური, მეზობლური ისტორიებით: როგორ ასწავლიდა ის ნანულის იმ განსაკუთრებული ხაჭაპურის გამოცხობას, როგორ შეეძლო, ერთი მეხედვით ჩვენს ქუჩას, ეთქვა, რომელ ოჯახშია დღეს მშვიდობა და რომელში – ჩხუბი, როგორ ჩხუბობდა ბაბარზე გამყიდველთან უბრალო მწვანილის გამო, ემუქრებოდა, რომ თვით ბიძინას შესჩივლებოდა.

მე ვიჯექი ნონას გვერდით და ვაკვირდებოდი. ჩემი მზერა მამაჩემზე გაჩერდა. ის არაჩვეულებრივად სწორად იჯდა, და მის პოზაში იყო რაღაც ძველი, მთიულური მონდომება. მაგრამ ხელები, სუფრაზე დაყრდნობილი, ისე ძლიერად ჰქონდა შეკრული, რომ ხელის მტევნები გათეთრებოდა. მის გვერდით იჯდა ლუკა. ამ თვეში მან მოიგო ქალაქის ჩემპიონატი ჭადრაკში. ყველა ახლა სხვანაირად უყურებდა მას – არა როგორც მღუმარე, უცნაურ ბიჭს მდიდარი სახლიდან, არამედ როგორც პიროვნებას. მოზარდ მამაკაცს, რომელმაც უკვე რაღაცას მიაღწია თავისი ჭკუით.

მამა, როგორც ჩანს, გამოვიდა საკუთარი ფიქრებიდან. მან შეხედა ლუკას და გაეღიმა.

– ლუკა, – თქვა მან მშვიდად. – შენ რომ გიყურებ, მგონია... როდის მოასწარე ასეთი ღიმილი გახდომა? აი, მეჩვენება, გუშინწინ თქვენ ჩვენს დათოსთან ერთად ბანძებზე დაგყავდით, მეზობლების ხურმას იპარავდით, ფეხბურთის ბურთით კი ფანჯარა გამიმტვრეთ.

ზოგიერთის გუჩების კუთხე დაკანკალდა სუსტ, სევდიან ღიმილში. ლუკა ოდნავ თვალი დაუხარა, მერე თვალები ასწია. და როცა მან ლაპარაკი დაიწყო, მის მშვიდ, ბავშვურ ხმაში გაჩნდა ახალი ნოტები – ღრმა, მამაკაცური, რაღაც შინაგანი ბზარით.

– ძალიან მეცოდება, რომ თქვენი დედა გარდაიცვალა, ბიძია ალიომა. გულითადად. მაპატიეთ, მერიამი ვერ ჩავედი. ტურნირი იყო.

მამამ ხელი აიქნია, მოიშორა ბოლიშები, მაგრამ მისი სახე უფრო რბილი, თითქმის ნაზი გახდა.

– სწორად გააკეთე, რომ ითამაშე. ბებიას ეს მოეწონებოდა. ის საქმეს პატივს სცემდა. – და ყველას ადავსო ღვინით.

– ამბობენ, რომ მამაკაცები მთელი ცხოვრება დედებს მოწყენით იხსენებენ, – უცებ გააგრძელა ლუკამ.

მამამ ნელა მოაბრუნა თავი, და მისი მზერა მძიმე იყო, ნაჟინარი პირადი, ახლად განცდილი დანაკარგით.

– დედებს... – ხმამ წამით ჩაეცყა, ხრინწიანი გახდა, – დედებს ყველაზე მეტად ვნაგრობთ მთელი ცხოვრება. აი, ისეთი ლგოლვა, რომელიც წლებთან ერთად... ის არ ქრება. ის უბრალოდ ძვლებში გაბრდის. ჩონჩხის ნაწილი ხდება. და გაწევს.

ის გაჩუმდა, უყურებდა მუქ ღვინოს თავის სასმისში, როგორც ჭაში, მერე იკითხა. მარტივი და საშინელი კითხვა, რომლისგანაც ისედაც მშვიდ ოთახში ჰაერი სქელი და უძრავი გახდა, ჭექა-ქუხილის წინ.

– ლუკა, შენ კი... როდის გენაგრება დედა ყველაზე მეტად?

სიჩუმე აბსოლუტური გახდა. ფანჯრის გარეთაც კი ჩაცხრა ფრინველები. ყველამ იცოდა, რომ ლუკამ დედა პაგარაობაში დაკარგა. ის გაიმარდა სახლში, სადაც სუფევდა უნაკლო წესრიგი, ბილიარდი, წიგნები და ჩუმი, ჭკვიანი საუბრები მამასთან, პროკურორთან. მაგრამ იქ აკლდა ის, რაც არ გამოსყიდულა არანაირი ფულით და შეუცვლელია.

ლუკამ თავი დახარა. იგი დიდხანს ჩუმად იყო, და ყველამ დაინახა, როგორ იძაბებოდა მისი კისერი, როგორ იკუმშებოდა კუნთები ყბაზე. როცა მან ისევ თავი ასწია, მის ლოყებზე, საწინააღმდეგოდ მთელი მისი ნებისა და ლოგიკისა, ნელა ჩამოცურდა ორი ცრემლი. სუფთა, მშვიდი, ნამივით.

– ყოველდღე, – ხმა იყო წყნარი, მაგრამ მასში იდგა ის ლტოლვა, რაზეც ახლახან ილაპარაკა მამამ. – მე დედაზე ვნატვრებ ყოველდღე. ყოველ დღე.

უფროსები ერთმანეთს გადახედეს. მამამ მძიმედ, სულის სიდრმიდან, ამოისუნთქა. მერე მან თავისი დიდი ხელი დაადო ლუკას გამხდარ მხარზე და მოხვია. არა ხელი დაარგყა, არამედ სწორედ მოხვია – მტკიცედ, მამაკაცურად, ამ შეხებით გადასცა მთელი მუნჯი სოლიდარობა თავისი გლოვისა და მისი გლოვის.

ღამით მე ვუფიქრობდი ლუკაზე. მომწიფებული ბავშვი. ბავშვი, რომელიც არ ჩივის. ის უბრალოდ ეგუება უფროსების სამყაროს და თანდათან იმრდება. ილუბიები საბოლოოდ მთავრდება. გაუგებრობა კი გრძელდება, და ის მთელი ცხოვრება გრძელდება.

ჩემმა მამამ, რომელმაც ახლახან დაკარგა დედა, და ლუკამ, რომელიც ცხოვრობს თავისი დედის გარეშე უკვე ათ წელზე მეტია... ჩვენ, ქალები, ხმამაღლა ვგირით. ბევრს ვგლოვობთ, ვლაპარაკობთ ტკივილზე, ვიზიარებთ მას, გამოვიგანთ გარეთ. მამაკაცები კი... ისინი დედების ლტოლვას შიგნით აგარებენ. როგორც ჩუმ, მარადიულ ძრავას, მათი მომწიფების, მათი პასუხისმგებლობის, მათი ხანდახან გედმეგად მკაცრი თავშეკავების. ეს მათი ბრალი არ არის. ეს მათი გადარჩენის გზაა.

Глава 5

ჩვენი ეზოს გმირის დაბრუნება პარადული კარიდან

აგვისტო მახარაძეში – ეს ის დროა, როცა ჰაერი სქელი, სიროფით ხდება, ცხოვრება კი ნელა და ზარმაცად მიედინება. მაგრამ იმ წელს აგვისტო ჩვენს ყაზბეგის ქუჩაზე შემოიჭრა არა სიცხით, არამედ ხმით. ხმა, როგორც მნიშვნელოვან ახალ ამბებს შეჰფერის, მოიგანა ბაბა ვარდომ, ჩვენმა საემო გელეგრაფისგმა, ბადრიჯნებიანი ქსოვილიანი ჩანთით რომ ქანაობდა:

– გაგიგიათ?! მასცავლიშვილები ბრუნდებიან! ბაკურიანიდან! დღეს საღამოს!

და ეს საკმარისი იყო იმისთვის, რომ ჩვენი ქუჩა, ჯერ გამოუჯანმრთელებელი სამგლოვიარო სიჩუმედან, შეკრთომოდა და მოემზადა. არა იმიტომ, რომ ეშინოდათ. არამედ იმიტომ, რომ ელოდნენ.

მასცავლიშვილების ოჯახი იყო მეხუთე ოჯახი ჩვენს ქუჩაზე. ბესო, ოჯახის მამა – ჩვენი სკოლის დირექტორის მოადგილე, კაცი მუდამ დაინტერესებული სახით. ნანა, დედა – მშვიდი ბიბლიოთეკარი, რომელიც ჩურჩულით ლაპარაკობდა ბაბარმეც კი. მაგრამ დიდებული სპეკულანტი. და მათი შვილი – მამუკა. ის იყო ჩვიდმეტი წლის, მაგრამ ენერგია მასში იმდენი იყო, რომ მთელ კვარტალს ეყოფოდა. ის არ იყო უბრალოდ ბიჭი. ის იყო მოვლენა.

მამუკა მასცავლიშვილი – გამომგონებელი, მომღერალი, მოცეკვავე და კატასტროფების მთავარი სპეციალისტი. მან იცოდა ყველა ახალი სიმღერა, ბაძავდა მაიკლ ჯექსონს, ცეკვავდა ისე, თითქოს მასში ავიდა რაღაც უცხოელი დისკო-მეფის სული, და ჰქონდა ნიჭი, ყველაზე რომანტიკულ მომენტში ეთქვა ის ერთადერთი ფრაზა, რის შემდეგაც გოგო ან ცხვირს აწევდა, ან მიდიოდა, ან ძმებს მოიყვანდა.

და აი, ისინი ბრუნდებოდნენ. ყაზბეგის ქუჩის ყველა ბებია ჩუმად იყო მამუკას ხრიკების მოლოდინში – ეს წმინდა სიმართლე იყო. ბაბა ვარდომ უკვე აკეთებდა პროგნოზებს:

– შარშან მან პეგარდა ჭანიშვილების კარის ქვეშ დადო! ბიძინას კინაღამ ინსულტი არ დაემართა! გახსოვთ?

– ან გახსოვთ, როგორ გაბაფხულის დღესასწაულზე სერენადა უმღერა, ისე ხმამაღლა, რომ ლია გაიღვიძა და დილაზე გიროდა? – ითრთუდა ბაბა ლიდა.

ისინი თავებს აქნევდნენ, მაგრამ მათ თვალებში იკითხებოდა არა გმობა, არამედ სპექტაკლის მოუთმენელი მოლოდინი. მამუკა მათთვის იყო რაიკინის თეატრი, ცოცხალი და უფასო.

მე და ჩემი მეგობრები ვისხედით ჩვენს აივანზე და ახალ ამბებს განვიხილავდით:

– ამბობენ, ბაკურიანში ის რაღაც თბილისელ სტუდენტს გაიცნო, – იღუმალებით ჩურჩულებდა ნინა.

– და რა? – ცხვირს იჩეჩავდა ნანა. – ჩვეულებრივად, ალბათ, გაისეირნა მოიწვია და მთის მდინარეში გიგარით გადავარდა.

მე ჩუმად ვიყავი. მაინტერესებდა. მამუკა იმ სახის ადამიანთა გუნდიდან იყო, რომლებთან ერთადაც მოსაწყენი არასდროს არის. მძიმე კვირების შემდეგ მისი დაბრუნების ამრი იყო როგორც ყლუპი ლიმონათი – მჭკნარი, არც ისე სასარგებლო, მაგრამ მაცოცხლებელი.

მათი ვოლგა ქუჩაზე საღამოს გამოჩნდა. და როგორც კი მანქანა გაჩერდა, მისგან, ქვემეხის გასროლილივით, გადმოფრინდა მამუკა. მან დაინახა მაღაზიასთან სკამზე ჩვენი გრადიციული პრემიდიუმი – ბაბა ვარდომ, ბაბა ლიდა და დეიდა სოფიკო, რომლებიც ჩუმად იყვნენ და უყურებდნენ მას, სუნთქვა შეიკავეს მოქმედების მოლოდინში.

მამუკა გაიყინა, ხელი გულზე მიიგანა და პათოსით შესძახა:

– ოჰ, ჩემი ახალგაზრდობის ქალღმერთებო! ჩემო მუმებო ყაზბეგის ქუჩიდან! რა მშვენივრად გამოიყურებით! თქვენ არ ბერდებით! თქვენ... როგორც ძვირფასი კონიაკი – მხოლოდ ძველებით!

ბებიებმა ცხვირი აიწუწუნეს, მაგრამ ვერ მოაკლოთ თავი ღიმილს.

– აბა, მოკეტე პირი, მოძრაობავ! – სცადა მკაცრად ეთქვა ბაბა ვარდომ. – ორი თვე ისვენებდი, ენას კი მოსვენება არ აქვს!

– რა დასვენება, ბაბა ვარდო! – ამოისუნთქა მამუკამ, ახლოს მივიდა. – ძალიან მომენატრეთ! მთებში სიგყვის გადასაქრობი არავინ იყო. მხოლოდ ექო. ეუბნები: ეჰ, ექო, როგორ არის ბაბა ლიდა?.. ის კი პასუხად: ...ა-ა-ა...დ-ა-ა-ა.... სულაც არაა ინფორმაციულად!

– აი, უგიფარი! – თვალი გააბრწყელა ბაბა ლიდამ, მაგრამ ჩანდა, რომ მისთვის სასიამოვნო იყო. – და ვისი მოყვანა გინდოდა იქ, ბაკურიანში, ვისზე უნდა გეთხოვა? ან ისევ ცარიელი ხელებით?

მამუკამ გრაგიკულად თავი დახარა:

– ბედი, ბებებო, ბედი სასტიკია. ბაკურიანის ყველა საუკეთესო საცოლე... თბილისელებზე იყვნენ გათხოვილნი. სუფთა მონოპოლია! მაგრამ მე იმედს არ ვკარგავ! აი, შეგხედეთ – და გული მიცოცხლდება. იქნებ ვინმეს შვილიშვილი გყავს საცოლედ? ლამაზი, კეთილი... – ის ჩაეხუთა დეიდა სოფიკოს, რომელსაც სწორედ თბილისში ელო შვილიშვილი სტუდენტი.

ყველას გაეცინა. ქუჩა თვალწინ ცოცხლდებოდა, ივსებოდა სიცილით და ამ განსაკუთრებული, მამუკაური მაგნეტიზმით. მან იცოდა, როგორ ყოფილიყო თავისი ყველასთვის – ბებიებისთვისაც და ჩვენთვის, ახალგაზრდებისთვის. ის არა უბრალოდ დაბრუნდა – მან დააბრუნა ქუჩას მისი გაფხულის, ხმაურიანი, უამრო სუნთქვა.

ჭანიშვილების მეორე სართულის ფანჯარა გაიღო და გამოჩნდა ლუკა. მან შეხედა მამუკას და გაეღიმა.

– ისევ გაგვიხარდა, – თქვა მან მშრალად. – კეთილი იყოს შენი მობრძანება.

– ლუკა, ძმაო! – არ დაიბნა მამუკა. – შენ გაიზარდე! ანდა ორ თვეში დამავიწყდა, როგორი ჯუჯები არიან აქ ყველა? სადამოს მოდი, ახალი კასეცა მოვიტანე!

სადამოს, როგორც იწინასწარმეტყველეს, მასცავლიშვილების სახლთან შეიკრიბა ქუჩის ახალგაზრდობა. მამუკა აღმოჩნდა მიმიდულობის ცენტრი, ადამიანური კოცონი. ის ურიგებდა ჩამოგანილ კასეტებს უცხო მუსიკით, აჩვენებდა ჟურნალ იუნოსგს სანიშნეებით საინტერესო გვერდებზე და დაუსრულებლად ყვებოდა.

– და წარმოიდგინეთ, სადამო, ვარსკვლავები ბაკურიანზე, ფიჭვისა და რომანტიკის სუნი. და აი, ის თბილისელი ლომი, ისეთი თვალებით მიყურებს... მეუბნება: მამუკა, შენ ნამდვილი პოეტი ხარ. მე ვიღებ მას ხელში და ვჩურჩულებ ყურში: თქვენ ჩემი მუზა ხართ! ამაგონეთ.... და ამ მომენტში კარი იღება, შემოდის მამამისი. და ისეთი მშვიდი ხმით მეკითხება: შვილო, ეს ის მამუკაა, რომელმაც წუხელ ჩვენი ბუღლოგი ძეხვით აჭამა, რომ შენთან სალაპარაკოდ? მუზა, ამბობ?.

ყველა სიცილით იფრქვეოდა. სიცილი იყო ხმამაღალი, გადამღები და ისეთი საჭირო ყველაფრის შემდეგ, რაც იყო. მეც ვიცინოდი, ცრემლებს ვიმშრალედი. ჩანდა, რომ ამ სიცილით ჩვენ ბოლოს და ბოლოს ჩამოვრეცხეთ ჩვენი ეზოდან მწუხარების მინარევი, რომელიც დარჩა მერიის შემდეგ. ლუკაც კი იღიმებოდა კუთხეში, თავს აქნევდა. გიორგი იჯდა ჩემ გვერდით და რაღაც ეჭვიანულად ბუზღუნებდა კლოუნს და ცირკაჩზე, მაგრამ თვითონაც ვერ ამოვრებდა თვალს მამუკას, მოხიბლული იყო მისი უამრო თავისუფლებით.

როცა ყველა ნელ-ნელა გაიფანტა, ბაბა ვარდომ სკამიდან შესძახა მამუკას:

– ხვალ შემოდი, ღვებელებს მოგიტოვებ! რაღაც უბედური ხარ, ყველა გოგო გარბის შენგან!

– ბებო, – პასუხი გასცა მან, თაყვანი სცა, – მე უბედური კი არა, მე – თავისუფალი მხატვარი ვარ! ღვებელებს კი... მე ყოველთვის ღვებელებზე ვარ!

მამუკა დაბრუნდა. და მასთან ერთად დაბრუნდა ჩვენს ქუჩაზე რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანი – მსუბუქი, სულელური და სრულიად აუცილებელი უფლება, უბრალოდ იყო ბედნიერი. მაშინაც კი, თუ ამისთვის საჭიროა ოდესმე სხვისი ბუღლოგი ძეხვით გამოკეპო ან სამ სიცრუეში მოიგყუო.

გიორგი, კარამდე რომ მაცილებდა, მკითხა:

– აბა, საინტერესო იყო?

– საინგერესო, – გულწრფელად ვუპასუხე მე. – მასთან არ მოგებზრდება.
– მხოლოდ და მხოლოდ, – ჩაიბურცუნა მან. – ხმაური, ჩხაკუნი, შიგ კი
– ვინ თქვა, რომ შიგ ერთი რამ უნდა იყოს? – მოულოდნელად ჩემთვის ვუპასუხე. –
იქნებ, ვიღაცას შიგ ჩუმი გონება აქვს, როგორც ლუკას. სხვას კი – აი, ასეთი მარადიული
საღვთისმეტყველო ფერვერიკი. ორივე – მართალია.

გიორგიმ გაკვირვებულმა შემომხედა და არაფერი უპასუხა.

ჩვენ ყველანი აქ რაღაცნაირად ვცდილობდით, გაგვზარდა. ლუკა – თავისი გონებით
და განმარტოებით, გიორგი – თავისი სერიოზულობით. მე – ჩემი დასკვნებით ცხოვრებასა
და სიკვდილზე. მაშუკა კი... ის იყო მრდასრული ერთადერთი: უნარში, არ ეშინოდა, რომ
სულელად გამოჩენილიყო. მზადყოფნაში, ხმამაღლა წაექცა, ხმამაღლა ჩამოძვარიყო გუბეში
და ხმამაღლა ეთქვა ამის შესახებ, რომ ირგვლივ ყველას სიცილი აგყდომოდა. და ამაში იყო
თავისი, განსაკუთრებული სახის მამაცობა. არა ის, რაც ეყრდნობა ჯიუტ სიჩუმეს, როგორც
მამაჩემს. არამედ ის, რომელიც გადმოედინება გარეთ, როგორც შამპანური – მჭენარი,
ცხვირში ხვდება, მაგრამ მყისიერად ამაღლებს გუნებას.

Глава 6

ყავა, ლობიო და მარადიული ბუტბუტი

კვირადღე მწვერვალში იყო – ის მარმაცი, ბლანგი ღრო, როცა უკვე ბანაობდი, საბამთროც ჭამე და უსაქმურობისგან განჯვას იწყებ. ჰაერი მდინარეზე კანკალებდა, გახურებული ხრეშისა და ცალახის სუნი იდგა, და ციკალებიც კი, ჩანდა, ბუჩქებში მიათრთვნენ.

– ეი, ყაზბეგელებო! გამოდით!

მეზობელი ქუჩიდან ბიჭების ხმა გაისმა, როგორც განგაშის სიგნალი. ბუჯუასკენ მიმავალ ბილიკზე იდგა მაყვანეთელი ბიჭების შეკრება – ხმაურიანი, სიმაგრეო, მუდამ თავგადასავლების მაძიებლები.

გიორგი, რომელიც ვერანდაზე ლიმონათის ბოთლით იჯდა, მყისიერად მოეწყო. – ლევან! მამუკა! ლუკა! – შესძახა მან სახლებისკენ. – მაყვანეთელები ფეხბურთზე მიწვევენ!

ლევანი ერთ წუთში გამოჩნდა, მშვიდი და თავმოყრილი, საკონგროლო წინ. მამუკა გადმოხტა შორგებითა და მაისურით, გზად კელებს იკვრავდა. – მეც? – გამოიხედა ფანჯრიდან ღათო. – შენ კარში იქნები, – ჩააგლო გიორგიმ ისეთი ტონით, რომელიც წინააღმდეგობას არ იღებდა.

ლუკა გამოვიდა ბოლოს, ისეთი სახით, თითქოს ის გამოაღვიძეს მნიშვნელოვანი სახელმწიფო საქმეებისგან. მას ფეხბურთი არ უყვარდა და არ ეხერხებოდა, მაგრამ მეგობრებზე უარის თქმა არ უნდოდა. – მე მცველობაში, – გააფრთხილა მან. – კარგი, – ჩაიციხა მამუკამ. – მაინც ადგილს დაიკავებ.

მე, როცა მათი მზადება დავინახე, ვერანდიდან გადმოვხტი: – მეც თქვენთან! ვნახავ.

თამაშობდნენ ქვემოთ, მდინარესთან. იქ, სადაც განიერი ჭალის მღელაოები გყემდე იყო გადაჭიმული, ადგილობრივმა ბიჭებმა დიდი ხნის წინ მოაწყვეს მინდორი. კარების მაგივრად იდგნენ ნაირბაჟი დიდი ქვები, რომლებიც უხსოვარი ღროიდან ვიღაცამ მდინარიდან ამოათრია. მეც ადრე ვთამაშობდი ფეხბურთს მეგობრებთან, მაგრამ მერე გავიზარდე და უარი ვთქვი.

თამაში ლიხად დაიწყო. გიორგი, როგორც ყოველთვის, დარბოდა მოედანზე, თითქოს ცდილობდა კოსმოსში გარღვევას. ლევანი თამაშობდა გათვლით და მკაცრად – ის არ იყო სწრაფი, მაგრამ თავით კარგად მუშაობდა, იგაცებდა ბურთებს და აკეთებდა ზუსტ გადაცემებს. მამუკა დარბოდა შეშლილივით, მაგრამ ბურთი მასთან იმდენ ხანს ჩერდებოდა, რომ საჭირო იყო, რომ საკუთარ ფეხებზე წაექცე. – შენ რა გაწუხებს! – ყვიროდა მასზე გიორგი, როცა მამუკა კარებში დარტყმის ნაცვლად, რატომღაც აკეთებდა მუდმივ ფინგს და კარგავდა ბურთს. – მე არგისტი ვარ და არა ფეხბურთელი! – იმეგებოდა ის.

ლუკა მცველობაში იდგა ისეთი სახით, თითქოს მუზეუმის ექსპონატს იცავდა. როცა ბურთი მისკენ მიფრინავდა, ის ორიდან ერთს აკეთებდა: ან ფილოსოფიური სიმშვიდით უშვებდა, ან, თუ თამაშში ჩართვა მოუწევდა, სადმე აგდებდა, ოდნავ შორს. – ლუკა, ეს ბურთია და არა საჭადრაკო მხედარი, მას წიხლი უნდა! – ყვიროდა მამუკა.

კარში ღათო მთელი ძალით ცდილობდა. ის ცუდი მეკარე არ იყო – რეაქცია ჰქონდა, ხგომაც. მაგრამ მაყვანეთელ ბიჭებთან, მათ წინაშე, თავს იკუმშებოდა. როცა მასზე გოლიათი კაცი მოფრინავდა, ღათო ხშირად თვალს ხუჭავდა და უბრალოდ იქითვე ესროლებოდა. – ღათო, დაიჭირე! – მხარს ვუბამდი მე ნაპირიდან. – შენ მათზე უკეთესი ხარ!

და ღათო იჭერდა. აგარებდა, მაგრამ იჭერდა.

მეორე ტაიმის ბოლოს ანგარიში 5:4 იყო ჩვენთა სასარგებლოდ. გადაწყვეტი გოლი გაიგანა გიორგიმ – ქვემეხისებრი დარტყმით, რომლისგანაც მეტოქის მეკარემ მხოლოდ დახამხამება მოასწრო.

მაგრამ იმის მაგივრად, რომ დამარცხება ელიარებინათ, მაყვანეთელმა ბიჭებმა ხმაურის ატეხა დაიწყეს: – ეს გოლი არ იყო! ბურთმა ხაზი არ გადმოკვეთა! – როგორ არ გადმოკვეთა? მე თვითონ ვნახე! – აღშოთდა გიორგი. – შენ სად იდექი? იქ მსაჯი არ იყო, არ ითვლება!

მათი მთავარი წამქეზებული იყო ტანზე დაბალი, მეგსახელად ჩიკა – თავხედი, მუდამ განახევრებული თვალებით. იგი მოუახლოვდა ლევანს. – მისმინე, ჭკუას. თქვენ წააგეთ. ეგრე, შენზე პაკეტი სიგარეტი. პირობა იყო. – რა პირობა? – ლევანმა წარბიც კი არ მოხარა. – არანაირი პირობა არ ყოფილა. თქვენ წააგეთ. – არა ყოფილა? – ჩიკამ მკერდში უბიძგა. ის შეირყა, მაგრამ გაძლო. – შენ კიდეც მელაპარაკე. მოდი, ჩქარა, გაიქეცი მაღაზიაში და კარგად დავმორღებით.

გიორგი წინ გაიჭიმა, მაგრამ ლევანმა ქესტით შეაჩერა: – არაა საჭირო. მე არაფერს არ ვყილულობ. ჩვენ სამართლიანად მოვიგეთ.

გარშემო ჰაერი შესქელდა. მემობელი ბიჭები ჩვენების გარსში იჭერდნენ. მამუკა მოიწყო, მზად იყო, თუ არა ჩხუბისთვის, გასაქცევად და დასახმარებლად. ლუკამ სათვალეები აიღო და ჯიბეში გამოაცალა – ქესტი, რომელიც ნიშნავდა, რომ ის მზად იყო ნებისმიერი შედეგისთვის, თუნდაც ყველაზე სულელურის.

და მაშინ წინ გამოვედი მე.

– ჩიკა, სულ გაგიჟებული ხარ? – ჩემი ხმა მანმარებდა. – თვითონ წააგეთ, ახლა ჩვენებს ბრალს სდებთ? ნაბიჭვრები!

ჩიკა შემომებრუნდა, კბილები გამოაჩინა: – ეგ, ნინო-მანდარინო. შენ საერთოდ ჩაემვი, შენს საქმეში არ ერევი. წადი, ჯობია, კომპოგი ხარშო, გოგო.

მისი კომპანიიდან ვიღაცამ ღრიალი მოჰკრა. მე ვიგრძენი, როგორ შემომედინა სისხლი სახეზე. მაგრამ თავი შევიკავე. ჯერ.

– კიდეც ერთი სიტყვა, – გამოვხატე კბილებს შუა, – ისეთ კომპოგებს მოგიხარშავ, რომ არ გადახდება. – აი მეშინია-მეშინია, – ჩიკამ ნაბიჯი გადადგა ჩემკენ, დამამტერდა. – რას მიზამ, გოგო?

– ეს გინახავს?

მე ავაფრიალე და მუშტი ჩავარტყი პირდაპირ თვალში. დარტყმა ზუსტი და ძლიერი იყო – ბიჭებთან წლებიანი ურთიერთობა, ხეებზე ცოცხლა, ბაზრიდან მძიმე ჩანთების ტარება აისახა. ჩიკამ ააჰა, სახეზე ხელი აიგაცა, უკან დაიხია.

– ხომ გა... – ჩიკამ ხელი ასწია, მაგრამ გიორგი და ლევანი უკვე გვერდით იყვნენ. – მხოლოდ შეეხე, – ჩუმად, მაგრამ ძალიან მნიშვნელოვნად თქვა ლევანმა. გიორგი მუნჯად მუშტები მოკრა.

მამუკამ ისტვინა – შორიდან, სახლებიდან, ვიღაცის ყეფა გამოეხმაურა. შეიძლება დახმარება არ ჩქარობდა, მაგრამ ხმამ მაწური იმოქმედა.

ჩიკამ შეეხო აღიღებულ თვალს, მიმოიხედა ჩვენებს – ჯიუტ ლევანს, ჩხუბისთვის მზად გიორგის, უცნაურად მშვიდ ლუკას, ადგმნებულ, მძიმედ მოსუნთქავე მე – და გადააფურთხა.

– კარგი, – გამოსცრა კბილებს. – თქვენი იყო. მაგრამ ეს არ არის დასასრული.

– დასასრულია, – მოვკვეთე მე. – და თვალიც დაიმახსოვრე. იმისთვის, რომ იცოდე, როგორ ელაპარაკო გოგოებს.

მემობელი ბიჭები, ჩურჩულთ, წავიდნენ. ჩიკა მიდიოდა ბოლოს, სულ უკმაყოფილოდ გვიყურებდა და ბრაწუნა სილას ეხებოდა.

როცა ისინი კუთხეს მიღმა გაქრნენ, მამუკამ ამოისუნთქა: – ნინო... – იცი, – მან თავი კომიკურად დაუქნია, – არა უშედეგოდ ვარჯიშობდი თქვენზე... – მან გაიხსენა ბავშვობა, როცა მას, გიორგის, ლევანსა და ლუკას ჩემგან ხშირად ხვდებოდათ. მე ისინი მაღალი და მყარი ვიყავი. – საშინელება? – ჩავიცინე მე, კიდეც მძიმედ ვსუნთქავდი. – ბრწყინვალე! – გამოაცხადა მან. – თვალი კინაღამ გამოაცალე! ნინო-გერმინატორი!

დათო უყურებდა და თავიანთ სცემდა, შიშში იყო. – რაგომ ჩაერიე? ის ხომ ხარივით მაგარია! – მე პაგარა ვარ, მაგრამ ბოროტი, – მოვკვეთე მე. მერე ლევანს მივუყურე. – შენ როგორ ხარ? – მე? – ლევანმა სათვალეები გაისწორა, რომელიც უკვე მოასწრო ჯიბიდან ამოედო. – მე ნორმაში. მაღლობა შენ. მაგრამ ასე კიდეც აღარ გააკეთო. – რაგომ? – იმიტომ, რომ მე თვითონ უნდა გამეკეთებინა. შენ კი მომასწარი.

გიორგი მოვიდა ჩემთან და ჩუმად გამომიწოდა ლიმონათის ბოთლი. – ნახე, დალიე. და...
კარგი ხარ. – ეს თითქმის აღიარება იყო. თითქმის.

ჩვენ ვიდექით ნაპირზე, ხუთივე, ჩხუბის შემდეგ მძიმედ ვსუნთქავდით, მაგრამ
ვგრძნობდით უცნაურ, მთვრალ ერთიანობას. მდინარე შრიალეზა, სადამო ეშვებოდა მთებზე,
და მე უცებ მივხვდი, რომ ეს, ალბათ, ბედნიერებაა. როცა შეგიძლია ვილაცის თვალში ჩაარცყა
მეგობრისთვის, და როცა შენი მეგობრები ღვანავა ზურგს უკან, როგორც კედელი. და ამ
კედელში იყოს ერთი – გენიოსი, რომელმაც არ იცის ბურთის დარცყმა; მეორე – მშვიდი
ინტელიგენტი; მესამე – სანთებელა თვალებით; მეოთხე – მარადიუსი ჯამბაზი. მაგრამ ისინი
არიან. და მე მათთვის ვარ.

ჰაერი ყაზბეგის ქუჩაზე სადამოსთვის სქელი და ტკბილი გახდა შემწვარი ყავის სუნით.
ეს სუნი, როგორც ინდიელების სიგნალური კვამლი, შეკრიბდა ჩვენს სახლთან ყველა დედა.
ჭიშკართან სკამზე, ლობიოს ტაჯკებით შემოფუშებულზე, მოეწყვნენ დედა ნანული, მარიანა და
ნათელა. პაგარა ღია იჯდა საფეხურზე და სერიოზულად, საქმიანად, აკრეფდა ხულას თავის
პაგარა ჯამში.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.